

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 134.

V Ljubljani, v soboto 14. junija 1902.

Letnik XXX.

Iz delegacij.

(Govor del. dr. Šusteršiča dne 6. junija.)

Večerja za vojake.

Visoka delegacija! Pred vsem izjav-
ljam, da bom glasoval za proračun voj-
nega ministarstva, toda le za one redne in
izredne troške, ki so potrebni za normalni
razvoj našega vojnega budžeta.

Preden preidem k pravemu predmetu
svojega govora, hočem še posebe naglašati
nekateri stvari. Veseli me, da je v letoš-
njem ordinariju svota za večerjo vojakom.
Vojak dobi od novega leta 1903 vsak teden
dvakrat zeljenadne konzerve in pet dni na
teden po 6 vinarjev za večerjo.

Vendar pa ne morem soglašati s poro-
čilom proračunskega odseka, da je s tem
to vprašanje že rešeno. Zshetvati moram od
vojne uprave, da še več stori za vojake.
Dolžnost države je, da vojaki dobé tako
hrano, ki jih usposobi za težavno službo.
Kaj pa naj si vojak kupi na večer za šest
vinarjev? Mislim, kar je gotovo vsakemu
jasno, da se vojak za 6 vinarjev ne more
nasititi. Torej: Ljudski zastopniki moramo
zahtevati, da vojaki ne stradajo in da vojna
uprava v tem oziru stori nadaljne korake.

Podčastniki.

Drugo vprašanje se tiče podčastnikov.
Zato želim, naj bi gospod vojni minister
pojasnil to vprašanje.

Dne 1. prosinca 1898 so bile te raz-
mere začasno urejene; vojna uprava je vpe-
ljala službene premije, oziroma iste zvišala
(Vojni minister general baron Kriegham-
mer: In odpravnine!), da, tudi odpravnine.

Toda to se ni zgodilo pravično, ker ra-
čunski podčastniki so se prezrli. Meni ni
jasno, zakaj se je to zgodilo. Računski pod-
častniki imajo jako odgovorno službo ter
so tudi inteligentni ljudje, ki opravljajo tudi
inteligentnejše posle. Dočim so dobili služ-
beni naredniki po 10 kron več na mesec,
je vojna uprava računskim podčastnikom
privrgla le 1 krono. Vojna uprava naj torej

popravi to krivico ter računskim podčast-
nikom isto dovoli, kar drugim podčastnikom,
ki prostovoljno ostanejo v službi.

Dalje je pač opravičena želja računskih
podčastnikov, da dobé primerno uniformo,
ki naj bi jih ločila od prostakov.

Nepopolna statistika.

Govoriti hočem sedaj o izrednih tro-
ških, katere vojna uprava letos zahteva od
delegacije.

Gospoda moja! Letos naj dovolimo
sredstva za zvišanje stalne armade, za večje
število novincev. Tu nas mora zanimati
vprašanje, kakšen material imamo na raz-
pologo, s katerim hočemo pomnožiti stalno
armado, oziroma število novincev.

Uzel sem v roke statistiko ter našel,
da so v letniku podatki novačenja le do
l. 1894. V tej knjigi najdemo jako lepo sta-
tistiko o novačenjih, o nesposobnih in spo-
sobnih za vojaščino, o stalni armadi, domo-
branstvu, nadomestni rezervi. Skratka: v
knjigi so jako poučne številke.

Nočem Vas, gospodje, nadlegovati s su-
himi številkami, le iz l. 1894 navedem ne-
katere podatke.

Po tej statistiki je bilo l. 1894 v Av-
striji 497.755 nabornikov, na Ogrskem
319.003, skupaj torej 816.758. Od teh jih
v Avstriji k naborom ni prišlo 35.393, na
Ogrskem 31.424. Potrjenih je bilo v Av-
striji 118.638, na Ogrskem 92.458, skupaj
211.096, ki so bili vmeščeni v stalno ar-
mado, dež. brambo in reservo.

Od l. 1894 naprej molči statistika, na-
tančnih podatkov ne dobimo. Zato bi vendar
vprašal gosp. vojnega ministra, kaj je s to
stvarjo. Mi bi radi vedeli, koliko in kak-
šnega materiala ima vojna uprava na raz-
pologo.

Jaz ne vem vzrokov, zakaj oblastvo
prikriva natančne številke; vem pa, da v
drugih državah, v Nemčiji, Franciji in Ita-
liji, ne skrivajo teh podatkov. Zakaj je ravno
pri nas ta tajnost, tega ne vem. Ali se ho-
dejo natančne številke prikrivati vnanjim
državam? To prav nič ne pomaga, ker vna-

nje države že dobé natančna poročila, ako
hočejo.

Človek mora torej soditi, da se podatki
prikrivajo le ljudskim zastopnikom, ker dru-
zega razloga ne najdem. Ali za poslance
ima ta stvar mnogo važnosti; mi moramo
vedeti, koliko in kakšne vojake dobiva vojna
uprava.

Do l. 1894 je statistika tudi navajala
število bolnikov med vojniki. Od l. 1894 v
knjigi ni več dotičnih podatkov. Tudi v tem
oziru vprašam vojnega ministra, zakaj se
statistika prikriva svetu.

Izredni troški.

Letos zahteva od nas vojna uprava iz-
redno veliko troške, češ, da so potrebni za
oboroženje armade. Jaz sicer popolnoma
verjamem vojaškim veščakom, da so novi
topovi potrebni za armado in da vojaško-
tehnično stališče priporoča nove troške. Ako
pa le glasujem proti tem izrednim troškom,
storim to kot zastopnik širokih slojev pre-
bivalstva, ker ne vidim vseh razlogov, ki
bi opravičevali novo breme za prebivalstvo.

Ti razlogi so politični, finančni, gospo-
darski in drugi. Da ne mudim, hočem le
kratko to pojasniti.

Prvi razlog je političen. Mi imamo splošno
vojaško dolžnost.

S tem se je ljudstvu naložilo velikan-
sko breme. Zato pa je ljudstvo opravičeno,
da zahteva enakoveljavne politične pravice
v tej državi. In teh pravic ljudstvo ne
dobi.

Jaz to javno izpovem. Za splošno vo-
jaško dolžnost more ljudstvo zahtevati
splošno in enako volivno pravi-
co v politične zastope. Ako se ljudstvu
nalože taka bremena, mora dobiti tudi pri-
merne politične pravice.

Drugi razlog, da glasujem proti izred-
nim troškom, so slabe finančne razmere
naše države. Ne bom ponavljal, kar se je že
naglašalo, tudi ne bom opozarjal na državne
mitnice, a istina je, da so naše državne
finance žalostne in da za topove iščemo po-
sojila na odplačila.

To nam je tudi v zbornici pojasnil g.
finančni minister. Prebivalstvo bode moralo
plačati amortizacijo in obresti tega posojila
za topove.

Gospoda moja! Gospodarske razmere
prebivalstva niso take, da bi mogle prenašati
novo veliko breme. Vem, kaj se mi bode
ugovarjalo; Topovi so potrebni, torej se mo-
rajo naročiti, in če se morajo naročiti, treba
je potrebnega pokritja. Jaz pa malo drugače
sodim: Mi moremo imeti armado, ako jo
moremo plačati. Armada, katere ne moremo
plačati, je zlo.

Kakšna korist pa je to, ako imamo naj-
boljše topove, ako pa za topovi stoje be-
rači? To ni prazna beseda, ker ti časi se
nam bližajo. In ravno kmečki stan je tisti,
ki mora nositi največ bremen vseh splošne
vojaške dolžnosti.

Gospodje vojaki morajo sami priznati,
da ravno s kmetov dobe najboljše Bure, ki
so najboljši material za vojsko.

Ravno ta kmečki stan pa je tudi najbolj
obremenjen. Torej kmečki stan mora dajati
najboljše vojake, zraven pa mora razumno
še največ za-nje plačevati. To se morda ne
razvidi iz davčnih knjig, pač pa iz gospo-
darskih razmer, ker v istini drugi stanovi
živé od kmeta. Ker ima torej kmet že pre-
več bremen, zato ne more prevzeti še novih.

(Dalje sledi.)

Državni zbor.

Dunaj, 13. junija.

Mir in sprava.

Duhovi so se pomirili, črni oblaki nad
parlamentom so se porazgubili — nujni pred-
logi počivajo v miznicah, obstrukcija ždi
zunaj pod oknom v koprivah.

V s e n e m c e je potolažil predsednik
grof Vetter, da pogodba s podonavsko paro-
brodno družbo ne pride kot n u j n i pred-
log v razpravo, in odložili so orožje ob-
strukcije.

In č e š k i poslanci so tudi veseli mo-
ralne zmage, ker finančni minister je precej

LISTEK.

Nevarnost za naš narod.

Gotovo se niso nesrečni prebivalci me-
sta St. Pierre tako silno prestrašili, ko je
ognjenik začel bruhati ogenj in žveplo nanje
in na njihovo mesto, kot smo se prestrašili
nesrečni mi »klerikalci«, ko smo dobili v
roke četrtkovno številko »Slov. Narod«. Uvodni
članek omenjene številke tega gla-
sila naše inteligence bruha na nas ogenj in
žveplo. Posebno pa zadnje. Nadpis temu
članku vulkanične narave se glasi: »Samo-
stani in narodnost«. Vsak liberalci, ki bere
z verno dušo ta članek, odložil bo list iz
rok s trdnim prepričanjem, da ne preti ne-
varnost našemu narodu od zveze slovenskih
liberalcev z Nemci, marveč od samostanov,
to nam hoče povedati članek.

Dokazi, na katere opira članek svojo
trditev, so pa ti-le:

1. Mariborski frančiškani so se baje
branili, da bi jih priklopili slovenski pro-
vinciji.
2. Gojenke ljubljanskih uršulink gov-
rile so baje v ponedeljek popoldne v pa-
norami nemško.
3. Frater Kajetan iz Novega mesta go-
voril je baje v Gradcu nemško.

Strašno! Strašno! Srce vsacega pra-
vega liberalnega rodoljuba se vije v domo-
ljubnih krčih, rodoljubne solzice rosijo lica
vsakemu pristnemu liberalnemu domoljubu.
Taka dejstva! Seveda je potem naš narod
izgubljen! Samostane treba torej odpraviti!

Dobro premislimo, mi »klerikalci«, ta
strašna dejstva, pa se bomo udali libe-
ralcem, kakor so se Buri Angležem. Izro-
čili jim bomo sebe in vse orožje. Takrat
bode zopet čas, da bode »Slov. Narod« se
enkrat natisnil članek, ki ga je priobčil
svoje dni proti nam, članek, katerega nad-
pis se ljubko glasi: »A la lanterne!« Gene-
ralnega pardona seveda ne bomo dobili,
posebno pa bodejo liberalci zahtevali, da
jim izročimo »klerikalnega zmaja«. Tega
bodejo potem nabasali in dejali v muzej.
Še liberalnih otrok otroci bodejo ga hodili
gledat s strahom, ter se bodejo z grozo
zamišljali v tiste davne strašne čase, ko je
ta zverina grizla njih očete. Samo z uma
svitlim mečem bilo je mogoče presekati to
zver ter odsekati ji trojno glavo. Tako silno
trdno življenje je imela. In živela bi še
danes, tako si bodejo morali reči liberalnih
otrok otroci, da je niso »klerikalci«, ob-
upani in »scagani« vseh strašnih člankov,
ki jih je nanje spuščal »Slov. Narod«, izro-
čili prostovoljno. Nič več niso mogli živeti,
tisto žveplo jih je uničilo. In tudi zmaj, ki

ga uma svitli meč ni nikoli zadel, žveplu
se je udal.

Torej mariborski frančiškani baje niso
hoteli k slovenski provinciji. Zakaj neki ne?
»Slov. Narod« nam pojasni stvar temeljito:
Neki mariborski odlični duhovnik, tako piše
»Sl. Narod«, je rekel, ko se je govorilo o
tem predmetu: »Kaj pa, naši patri so pre-
napojeni z nemškim duhom, tem je nemški
Gradec ljubši, nego slovenska Ljubljana«. Neki
odlični duhovnik, to je vir, da malo
takih. Liberalci pa res vse vedo, vse, kar
govore »neki odlični duhovnik« in drugi
»klerikalci«, vse jim je znano. Kmalu bo-
demo čitali: Neki papež je rekel: »Libe-
ralci imajo prave, neki škof je pisal: »Naj-
boljši kristijani so liberalci«. Takrat bo »Sl.
Narod« se vzdignil, ter zahteval, da mora
cerkev temeljem teh izrekov dejati na in-
deks dela Albana Stolza, ki imenuje libe-
ralce »an Religionsdiarrhoe laborierende
Ehrenmänner«. »Sl. Narod« bode še brani-
telj vere postal, antemurale christianitatis,
branitelj narodnosti je že.

Železje njegove bojne oprave se bližči,
in mi »klerikalci« se tresemo. Ščit sloven-
sko-nemške zveze se mu kaj dobro poda
temu branitelju našega naroda, ta ščit in pa
dolga, dolga sulica celjskega vprašanja. S
pristaši slovensko-nemške zveze in celjskega
vprašanja primerjani so mariborski franči-

škani res ljudje, od katerih preti našemu na-
rodu skrajna nevarnost.

In gojenke ljubljanskih uršulink! Kakšna
nevarnost za naš narod! Uže Prešeren je
svoje dni pel o »zalih Slovenkah, nemško
govorit« umetnih. Tudi pozneje se je več-
krat slišala enaka tožba. Toda to našemu
narodu ni bilo nevarno. Ali sedaj je pa
stvar drugačna: Gojenke uršulink govorile
so baje nemško — v panorami. Ako to ne
bode pohujšalo našega naroda, potem ga ne
potujči nobena stvar na svetu. Dobro je,
da je odkril »Sl. Narod« to grozodejstvo.
Ako bodejo liberalci pridno zahajali v pa-
noramo, naučili se bodejo še tega in onega,
saj vedno beremo po lepakih, da naj vsakdo
v svrhu svoje izobrazbe gre v panoramo.
»Sl. Narod« pa naj priobči kar celo serijo
»panoramskih člankov«. Zadnjič n. pr. sedel
je hud liberalci v panorami poleg znanega
»klerikalca«. Kar v javnost s tem človekom,
da se bodejo v prihodnje liberalci bali.

Konečno pa frater Kajetan! Ta mož je
baje govoril v Gradcu nemško, »in tudi
doma,« pristavlja »Slov. Narod«, »precej
nemškutari«. »Slov. Narod« pa res vse ve,
za vsakim »klerikalcem« ima svojega po-
sebnega poročevalca, ta ga nadzira doma,
spremlja na tuje. To mora stati silnih nov-
cev. Vse to pa liberalci žrtvujejo seveda
radi, da bi le rešili naš narod propada, ki

odnehal glede odpisa zemljiškega davka a vse d raznih vremenskih nezd. Sinoči sta m^o predsednik dr. pl. Koerber in fin. minister dr. vitez Bühm dolgo v noč računala, koliko povprek na leto utegnejo znašati ti odpisi, in kako bi bilo mogoče pokriti dotični primanjkljaj, oziroma izpadek. Finančna uprava računa na 5 milijonov, češki poslanci naračunajo 2 do 3 milijone. Kakor pa sem že včeraj omenil, mogel bi finančni minister od davka na vožne listke v ta namen porabiti le okroglo 600 000 K.

Dr. pl. Koerber si gotovo misli: V sredi v zlati skledi leži mir in sprava vsaj do jeseni. Dejstvo je, da je danes po daljših obravnavah parlamentarna komisija češkega kluba odobrila kompromis, da sta Fořt in Šilený umaknila svoje najne predloge in da je zbornica po kratki razpravi že v tretjem branju sklenila zakon, ki v mnogem oziru zboljšuje sedanje določbe glede odpisa zemljiškega davka valed vremenskih nezd.

Odpis davkov.

Zakon določa, da se davki od polja in vinogradov odpišejo, ako toča, voda, ogenj, poljska miš, izvanredna suša ali moča in trtna uš pokončajo in uničijo pridelke, in sicer najmanj četrti del na parcelah do 2 ha, na parcelah nad 4 hektare pa vsaj dohodek $\frac{1}{3}$ hektara.

Posesniki morejo tudi zahtevati odpis davka, ako so drugi izredni dogodki uničili pridelke, n. pr. mraz, črv, rja, sapa itd. itd.

Škoda se ceni tudi na parcelah, ki niso obdelane, a so bile tako poškodovane, da je nova setev nemogoča.

Odpis davka se more zahtevati, ako povodenj, ogenj ali druga nezgoda uničijo že spravljene pridelke. To velja tudi, ako n. pr. povodenj uniči ali odnese že pokošeno seno na travniku.

Ako je mogoča dvojna setev, uračuni se na poškodovani parceli prva žetev ali košnja z dvema tretjinama, druga z eno tretjino.

Ako je četrtina do polovice pridelkov uničena, odpiše se 25 % letnega davka, ako so uničene dve ali tri tretjine pridelkov, odpiše se polovica davkov, ako so uničene tri četrtine, odpiše se 75 %, ako je uničen ves pridelek, odpiše se ves davek. Ako pa je parcela uničena za več nego eno leto, mora se davek v istem razmerju odpisati za isto dobo.

Ako v gozdu ogenj na katastralni parceli uniči četrti del dreves, na parcelah nad 20 ha pa najmanj 5 h, more se zahtevati odpis davka.

Novi zakon dovoljuje odpis davka tudi tedaj, ako žuželke uničijo večje kose gozda. Škoda se mora v osmih dneh ustno ali pisмено naznaniti okrajnemu glavarstvu, davčni administraciji ali davčni lokalni komisiji. Škoda naznani lastnik ali najemnik sam ali več skupaj. V izrednih slučajih more žu-

mu preti od strani bratra Kajetana. Razodeti hočemo o tej priliki „Slov. Narodu“ o fratr Kajetanu še neko tajnost. On je namreč načelnik mož, ki posezajo večkrat celo v telesno integriteto našega naroda! „Slov. Narod“, prosimo, kliči državno oblast na pomoč proti tem nevarnim ljudem, policijo, žandarmerijo, državno pravdnistvo, vse kliči, „Narod“ na pomoč. Potem se bodeš tudi tako opekel, kot s člankom o samostanih in narodnosti. Ti možje so namreč usmiljeni bratje, ki pomagajo zdravnikom pri operacijah, derejo zobe, izpirajo rane itd. in tako posezajo v telesno integriteto. Za vse to ne iščejo plače, da, še celo po deželi nabirajo milodarov za svojo bolnišnico v Novem mestu, katere bi ne bilo, ko bi se ne bili usmiljeni bratje z vso katoliškim redom lastno nesebičnostjo in požrtvovalnostjo trudili zanjo. zato pa jih imenuje „Slov. Narod“ zaničljivo „beraški red, ki živi od miloščine“. Imenuje jih tako seveda le oni narod z veliko črko, tisti z malo črko pa jim je hvaležen iz dna srca.

Kedar pa bodedo hoteli izvedeti, kje preti nevarnost našemu narodu, se bodedo vedno z zaupanjem obračali do onih, ki so v slovensko-nemški zvezi in ki so reševali Celje. Ti drže prst na žili našega naroda, tedaj vedno vedo, kako mu je pri sru.

panstvo samo naznaniti poškodbo pri najbližji davkarji.

Davčna oblast določi komisijo, da škodo ceni na lici mesta, kakor je bila doslej navada. Poškodovanec se more pritožiti, ako mu je komisija prenizko cenila škodo.

Ako pride nezgoda tik pred žetvijo, biratvijo ali košnjo, ko je treba pospraviti ostale pridelke, je župan sam dolžan z dvema odbornikoma in dvema posestnikoma iz sosednih občin ceniti škodo.

Zaupniki ne dobe nobene odškodnine, zastopnike finančnega oblastva plača država.

To so bistvene določbe, katere naj bi dobro proučili posestniki, posebno pa gospodje župani.

Ta zakon se je porodil iz inicijativnih predlogov poslancev samih. Finančna uprava se je izprva upirala tem olajšavam. Češki poslanci so torej dosegli ta vseh za se, pa tudi za kmečke posestnike sploh.

Jezikovno vprašanje.

Druga glavna zahteva čeških poslancev je bila, da se čim preje prične pogajanja glede češkega notranjega jezika v uradih, kakor sta delovali Badenijevi naredbi za Češko in Moravsko. V tem oziru je obljubil dr. pl. Körber, da hoče vladno stališče pojasniti v parlamentarni komisiji češkega kluba. Seveda jim ministerski predsednik ne bo mogel in hotel ničesa obljubiti, dokler se ne posvetuje in dogovori z Nemci.

Zboljšanje pokojnin.

Kakor sem omenil, je včeraj zbornica odobrila oba zakona glede pokojnin. Prvi določa, da se za 10 odstotkov, najmanj pa na 800, oziroma 400 kron zvišajo pokojnine vsem pred letom 1898 upokojenim državnim uradnikom, oziroma služabnikom do 6. plačilnega razreda. Ta zakon velja torej tudi za orožnike in finančne stražnike. Zvišanje teh pokojnin uradnikom (profesorjem in učiteljem) znaša 989.196 kron, orožnikom 150.000, slugam se zvišajo pokojnine za 15 odstotkov, to je 275.178 kron, provizije za 136.915 kron. Vsa potrebščina znesa 1.551.284 kron, ki se bode pokrila z davki od voznih listkov.

Sedaj je v razpravi zakon, ki uravnava delavske razmere delavcev pri režijskih podjetjih železnic. S tem zakonom se razširijo določbe obrtne novele iz leta 1885 tudi na to vrsto delavcev. Zakon obsega 66 paragrafov. Kdor se zanima, naj si ga omisli.

Prihodnja točka je zakon glede davka od voznih listkov, kateremu je večina zagotovljena.

Polipi in — dobrote.

I.

Človek, nepoznajoč istinitega razmerja med obema dolenjskima krajema, ločenima po globoki Krki, mora dobiti upravnodušne pojme o moralni propalosti Kandijancev, vsaj ako veruje alovsnim trditvam „Slov. Naroda“ in njegovih marljivih novomeških sotrudnikov.

»Kandija uživa danes vse dobrote Novega mesta in je torej le pravično, da k istim kaj prispeva,« toži najrahlejši naših mestnih sodnikov. »Kandija je prav za prav novomeško predmestje ter živi tako rekoč od Novega mesta. Samo plačevati za mesto noče ničesar, ali sedaj bi rada še gimnazijo pozobala,« razljuti se nejevoljno njegov krepkejših naglasov vajeni kolega. Najbolj jo je pa pogodil tretji naših pravdosrednikov, zadirajoč se nad »vasjo Kandija, ki živi sedaj kakor polip od vseh naprav in uradov mesta!«

Torej parasitstvo, nehvaležna požrešnost in odurno polipska pohlepnost, to je tisti »Tugendpiegel von Kandien«, s kojim »Slov. Narod« zabava razvajeno svoje čitateljstvo. In sodba, ostra obsodba je takoj gotova! Ne le, da na tako zavrženih tleh nikoli ne sme stati kaka gimnazija, temveč v zaslužen kazni za njene drzovitosti ukloniti je Kandijo pod težki jarem novomeškega gospodarstva. Baš tako, kakor je svetovna sila angleška samovoljno si prisvojila navzlic junaškemu odporu južnoafriške ljudovlade, tako pogoltna naj veliko Novo mesto in posreba pritlikavo sosedno vasico! Fiat justitia et pereat Kandija!

Sleherni zagovornik nesrečnega tega predkraja mora tedaj pričeti svoj zagovor s preiskovanjem onih legendarnih dobrot, s katerimi se na račun novomeške darovitosti baje pasejo in maste kandijateki »polipi«.

Sicer se ne da zanikati, da je lepa ta starodavna tradicija dokaj bila omajana po nekem dopisu iz Novega mesta, katerega je »Slov. Narod« po nesrečnem slučaju pred par dnevi bil obelodanil baš v onem trenutku, ko je zastopnik dolenjskih mest v

državnem zboru zahteval od vlade celih 200.000 kron kot podporo za dolenjsko metropolo.

Kdor je s preudarkom čital, kako popisuje »Narodov« dopisnik Novo mesto kot mestece, katero niti 2000 prebivalcev nima, kjer ni nobene obrtnije niti trgovine, kjer ni prometa niti poljedelstva, — nehote je moral sumiti, da ni preveč masla na debelih kosih kruha, podarjenih od novomeških dobrotnikov lakomnim nehvaležnežem v sosedni Kandiji!

A kaj potem, ako dokaže natančna analiza, da je kandijanskikondni saldo celo aktiven, da naša vasica celo veča daje ponositi mestni občini, nego od nje dobiva?!

Nemogoče, smešno, absurdno — nam bode odmevalo z levega brega ljube naše Krke in kot prvi dokaz za jalovost naše trditve navajali in očitali nam bodo takoj, da mesto plačuje iz svojega žepa celih 22 odstotkov gradbene glavnice ter vse obratne stroške za novi vodovod. Toda, polagoma, gospoda, vi ne smete prezirati, da kakor ste doslej morali v Kandijo k studencu, boste tudi odslej po vodovodu dobivali vodo iz našega občinskega ozemlja. In do tega prepotrebne vodovoda ste itak mogli priti le na ta način, da so se v njegovo omrežje potegnile vse vasi od stopičskih Ceremošnic počenši do Beršlina. Kajti državni prispevek prihaja iz melioracijskega zaklada in poljedelsko ministerstvo ga je moglo in smelo dovoliti ne z ozirom na mestne zdravstvene razmere in mestne potrebe — v to svrho niso kompetentno — temveč zgolj z ozirom na poljedelstvo, katero pa je v Novem mestu naravno kaj slabo zastopano.

Pa novi državni most čez Krko in tisti razmerno veliki prispevek, radi katerega se je mesto bilo zadolžilo pri kranjski hranilnici?!

Glede te naprave je pač očitno, da ona pomeni le dobroto za mesto ter za njegove hišne posestnike na glavnem trgu. Izvzemši jednega samega posestnika v Kandiji, kateremu se je proti primerni odškodnini odkupila podrt hiša, niso imeli ostali Kandijanci nobene koristi od te mostne zgradbe, da celo njih pretežna večina, vsa spodnja Kandija, bila je po njem občutno oškodovana.

O svojih žrtvah za dolenjske železnice pri tej priliki pač ne bodedo hoteli govoriti, saj morate znati, da iste navzlic razmerni znamenitosti za vaše skromne finance niti v poštev na pridejo nasproti velikanski potrebščini tega podjetja. Ali nam pa bodedo morda očitali, da nekateri očetje iz Kandije pošiljajo svoje dečke rajši v novomeško ljudsko šolo, nego v šmihelsko? Nikarte pozabiti, da je ta zavod privatna šola oo. frančiškanov s pravico javnosti, da mesto v tem oziru nima dosihmal nobenih bremen, nasprotno, pravi »unicum« ste v tem pogledu mej vsemi avstrijskimi mesti, kajti do današnjega dne niti jednega lastnega šolskega poslopja nimate za svojo mladino!

In druge naprave, s katerimi se ponašate? Vaša staročastna meščanska garda, preostanek iz davno minule boljše dobe, ko je še več meščanskega čuta in več meščanske tradicije bilo v Vašem mestu, ona dobiva svoje člane ter svoje denarne prispevke deloma tudi iz Kandije, dočim se sedaj merodajni krogi vaših prav nespametno rogajo temu zavodu, zgolj radi tega, ker globokejšega njegovega pomena v svoji kratkovidnosti ne umevajo. Ako si pa nekoliko bližje ogledate svojo meščansko godo, uverili se bodedo kmalu, da tudi ona ne bi mogla obstati brez sukurza, kojega dobiva iz — sosednih vasi.

Sedaj pa preidimo na nasprotno stran naše bilance, oglejmo si Vaš »debet« v medsebojnem poročanju!

Vsak šolski dan proti osmi uri zjutraj vidimo gosto krdelo rudečeličnih mestnih deklet in gospodičin, hitečih skozi zaničevano Kandijo in kam? K naši šmihelski farni cerkvi, k šolskim sestram, tedaj, da se poslužimo slabega citata novomeškega kolovodje v štev. 23 »Gorenjca«, do tja, »wo die Türken aufeinander schlagen.« Vaso nežno žensko mladino torej ne zadržuje tista oddaljenost, katere bi po Vaši sodbi morala a priori onemogočiti zgradbo gimnazijskega poslopja v Kandiji za mnogo bolj utrjeni moški zarod, navzlic temu, da je celo razvpita »grajska njiva« veliko bližja Novemu mestu, nego osemrazrednica šmihelska. Kje je tedaj doslednost v protivnem umevanju?

In če zbolijo kak moški v mestu, kam se najraje poda? Zopet v to preklicano Kandijo — v »Narodovem« jargonu bi se pač moralo reči: v Stopiče — v bolnico naših usmiljenih bratov, kateri ga oskrbujejo z neprenehno vneto in krščansko ljubeznijo. S tem zavodom se strinjate i Vi, le škoda, da je ion ustanovljen na zloglasnem kandijanskem ozemlju.

Končno pa, roko na srce, častiti gospodje mestni sosedje, odkod dobivate Vi glavne dohodke iz svojega žalibog prepričlega prometa? Sami morate priznati; iz mestnih tedenskih sejmov. In odkod ta vreden zaslužek? Neovržna istina je, da je tržna pravica do tedenskih sejmov — prva podarjena bila — ne Novemu mestu — temveč naši ubogi Kandiji. V županskem arhivu šmihelako-topiške občine hrani se med drugimi akti in listinami tudi ukaz visoke deželne vlade z dne 19. sept. 1897, štev. 13.881, v katerem se čita črno na belem, da se izza mnogih let vrše tedenski sejmi v Novem mestu »ohne jeden Rechtstitel« ter da je zlasti o prejšnjih sejmih soditi, »dass diese in der an Kandia verliehenen Befugnis ihren Ursprung haben und thatsächlich nichts anderes sind als eine abusive Hinüberziehung des Schweinemarktes von Kandia in die Stadt Rudolfs werth.«

In v oglede tako neovrženim dokazilom se drznete Vi, častiti gospodje »Narodovi« sotrudniki iz Novega mesta, napadati nas, ki vam nikoli nič žalega nismo storili, obkladati miroljubne sosedne brez vsakega povoda spsovka miternamočitati, »da kakor polipi živimo od vseh naprav in uradov mesta?«

Izrečno pa naglašamo, da smo le primorani po vašem napadu objaviti svoj protiračun. Nikoli tega ne bi bili storili brez vaše provokacije. Saj znamo, da se na ta način ne pospeši med sosedni prepotrebna sloga, baš tako, kakor znamo, da v socialni družbi vsakdo z eno roko daje, z drugo prejmele od svojega bližnjega. Med nami preporna zadeva o premeščanju gimnazijskega poslopja bi se bila dala razpravljati čisto stvarno, brez vsakega sumničenja, brez onih nelepkih osebnosti, v katerih se zrcali milovanja vredna podivjanost novodobne časni-karske polemike, ter brez onih deloma odkritih, deloma na polprikritih groženj, s kojimi ste poskušali premotiti nasprotno stranko. O tem kaj več v drugem članku.

Kandija, 11. junija 1902. —j.—

Kompromis mej vlado in Čehi.

Iz najnovejše izjave, ki jo je izdal včeraj češki klub, je razvidno, da se je doseglo mej klubom in vlado popolno sporazumljenje in da so sedaj poravnane vse sporne zadeve.

Izjava popisuje nagibe, ki so vodili češko delegacijo, ter izid zadnjih klubovih posvetovanj, potem pa nadaljuje: Takoj drugi dan po zadnjem klubovem sklepu, ki je predložil vladi šest znanih pogojev, je povabila vlada Čehe na nov razgovor ter po daljšem pogajanju načelno pritrdila, da hoče ustreči tudi ostalim češkim zahtevam. Ker so bili izpolnjeni vsi dani pogoji, ni bilo več nikakega povoda za obstruiranje predloge o davku na vožnje karte. Z ozirom na narodnostno vprašanje je dala vlada parlamentarni komisiji določno izjavo, da bo v parlamentarnih počitnicah storila vse korake, ki so potrebni za ureditev jezikovnega vprašanja, ker je prepričana, da je ta ureditev neobhodno potrebni predpogoj za asaniranje notranje političskih razmer ter za rešitev velikih nalog, ki čakajo vlado in parlament.

Tako je torej vlada obljubila uravnati pot, ki bo vodila do ublažitve narodnostnih bojev in do rešitve težavnega nagodbenega vprašanja. Če se ji bo res posrečil ta poskus, je seveda še sedaj velika uganka.

Mitnice odpravljene.

Gospodja zbornica je v včerajšnji seji rešila več zakonskih osnov, ki jih je odobrila poslanska zbornica. Mej temi se nahaja tudi načrt o odpravi mitnic, ki je obveljal v vseh treh branjih brez debate. Ker je vlada pritrdila zahtevi češkega kluba, da bo zakon takoj po definitivnem odobrenju predložila v potrjenje, je zagotovljeno, da stopi zakon v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta. S tem bo znatno ustrezno prebivalstvu vseh kronovin, ki je moralo plačevati ta zastareli davek v veliko večji meri, kakor pa je bil razviden v državnih proračunih. Velika večina dohodkov od mitnic se je prišla drugih faktorjev.

Časniški glasovi o novem tiskovnem zakonu.

Načrt novega tiskovnega zakona, ki ga je dr. Körber predložil poslanski zbornici in čegar važneje določbe smo objavili v včerajšnji številki, pozdravlja v obče vse avstrijsko časopisje z vidno radostjo, ker odgovarja v najvišji meri vsem potrebam sada-

njega časa. Že govor ministerskega predsednika, s katerim je predlogo izročil zbornici v nadaljnjo presojo, ugaia z neznatnimi izjemami vsemu časopisju, ker se istemu priznava ona važnost na polju splošne ljudske naobrazbe, kakoršne dosedaj nismo bili vajeni čuti iz vladnih ust.

Z največjo radostjo se pozdravlja dolečba o slobodni kolportazi. S to najnovejšo odredbo se Avstrija povzpne na stališče zahodnih evropskih držav, posebno Francije, Nemčije, Italije in Španije, kjer se že davno na ulici ponuja dnevno časopisje ter dobiva v vseh obče pristopnih lokalih. Istotako toplo se pozdravlja malone popolna odprava objektivnega postopanja oziroma konfiskacij. Te so omejene po novem zakonu le na neznatno število deliktov: razžaljenje Veličanstva in članov vladarske hiše, motenje vere in nekaj drugih. V načrtu se je zopet uveljavilo staro načelo o subjektivni odgovornosti.

Dó te meje sega splošno priznanje novemu načrtu, pred vsem pa v liberalnih listih. Z naslednjo važno odredbo, s proglasenjem domača vseh žaljenj potom tiska za naveden prestop, ki torej kot tak ne pride pred porotna sodišča, pa liberalci niso posebej zadovoljni. Te vrste ljudje so menda sedaj edini na svetu, ki se drznejo trditi, da le porotniki morejo pravično razsoditi, kaj je razžaljeno in kaj ne, in da navaden sodnik ravno v tem vprašanju ne bo mogel izrehati nepristranske, pravične sodbe. No, liberalcem se večinoma tudi tu ne bo treba poseben pritoževati, kar jasno dokazujejo razsodbe navadnih sodišč, v kolikor imajo po sedanjem zakonu pravico razsoditi o tiskovnih zadevah. Vkljub temu pa ostane resnica da bo navadno sodišče lahko lažje pravično sodilo v zadevi tiskovnih pravd, kakor pa se to dogaja pred poroto.

Zelo umestna je z ozirom na novi načrt opazka nekega neliberalnega lista, ki pravi, da bo novi načrt katoliški stvari več škodil nego koristil, ako katoliško časopisje ne stori takoj vso svojo dolžnost.

„Čiste“ volitve na Ogrskem.

Mestni zastop šopronjski je poslal te dni poslanski zbornici spomenico, iz katere je razvidno, da Szellovini toli hvalisanim volitvam še mnogo manjka do čistosti. V tej spomenici se obširno kritizirajo posamezne, deloma precej nejasne določbe volivnega zakona, še bolj pa kajpada one, ki jih mestni zastop odločno pogreša v zakonu. Na podlagi te kritike stavi naslednje zahteve: 1. Sostava volivnih zapisnikov naj se vrši po občinah; 2. odredi naj se tajna volitev; 3. določiti je natančno meje posamnih volivnih okrajev; 4. zenači naj se volivni cenzus; 5. razširina naj se volivna pravica. Le tedaj, glasi se v tej spomenici, je mogoč pravi ljudski zastop, če se ustreže vsem tu navedenim zahtevam. — Iz te spomenice se uvidi, da volitev na Mažarskem ni splošna, ne tajna in ne prosta ter da je ne morejo izvrševati niti vsi volivni upravičenci, tedaj nima prav nobenega znaka slobodne volitve ljudstva. Le škoda, da se je šopronjski mestni zastop obrnil na zastopstvo, ki ni pravo ljudsko zastopstvo in bo gotovo poskrbelo, da si ohrani sedanje privilegije.

Grof Bülow o Poljaki.

Znana protipoljska predloga je bila predvčeršnjim v razpravi v pruski gosposki zbornici. Izmeje Poljakov se je oglašil proti predlogi pl. Koscielski, ki je, sicer dobro vedoč, da govori gluhim ušesom, našel vladno hipnotizirerjem, ki tako dolgo vpliva na parlament, da je prepričan o anarizmu mej Poljaki; potem pa izjavil: Naš program obsega le dve točki: Mi ostanejo Poljaki in ne damo se zapeljati po še tako umetno vprizorjenem prizadevanju, da bi ostavili svoja rodna tla.

Te besede so dale grafu Bülowu povod, da se je v enournem govoru znašal nad govornikom in Poljaki ter zagovarjal prusko „pravično“ stvar. Glavne misli njegovega govora so sledeče: Razvoj Prusije je prisilil nemško vladno, da je sprejela v državno zvezo dele tujih narodnosti, ki so s prusko pomočjo dosegli kulturo, ki jim je bila prej neznana in bi je ne bili dosegli iz lastne moči.

Priznali smo jim vse pravice in pruska pravna država obstoji še dandanes tudi nasproti Poljakom, če prav jo pl. Koscielski vidi le še v sanjah. Avtonomije pa jim ne bomo dovolili, kajti Pruska je edinstvena država ter nemška država kat'eksohen. Nad lojalnostjo predgovornikovo vladnikakor ne dvomi, ve pa, daje pl. Koscielski s svojimi nazori osamljen mej politični delujočimi Poljaki. Vkljub premnogim dobrotam (!), ki jih deli Prusija, se teži po ločitvi jezikovno mešanih pokrajin od pruske monarhije, da, vsa agitacija meri na zopetno ustanovitev samostojne Poljske.

Minister citira nato odlomke nekaterih poljskih listov, ki se ogrevajo za avtonomijo Poljakov pod lastnim namestnikom in z lastnim deželnim zborom za celo zahodno Prusijo. V kabinetu naj sedi minister za Poljsko. Kajpada se je Bülow iz teh idej samo norčeval. Pojasnil je potem natančno vladni naseljevalni načrt ter posebno priporočal, naj se večjih posestev in podjetij lotijo veliki industriji. Naseljevalna komisija, katere delavnost bo najstrožje nadzoroval sam Bülow, mora delovati s stališča dobro urejene in solidne banke. Za denar se Prusiji ni treba bati. Bogata je dovolj, da izvede lahko vse take poskuse in izvrši nalogo, ki so jo pričeli izvrševati pruski kralji v drugi polovici 18. stoletja.

Seveda ne mislimo, pravi Bülow dalje, pregnati Poljakov iz njih domovine, niti na to ne mislimo, da bi jim oropali njih jezik ali vero (!?) Želimo samo to, da postanejo dobri in lojalni Prusi in Nemci (!) in da se ne zatre nemški življenj, trgovec in obrtnik, v teh pokrajinah. Govornik se ne misli še kmalu umakniti z ministerskega sedeža, toda to pa lahko zagotovi, da noben njegov naslednik ne bo prej odložil orožja, dokler ga ne odlože Poljaki in postanejo lojalni pruski podaniki.

V naslednjem govoru je Bülow še enkrat naglašal, da vladna akcija ni naperjena proti katoliški veri, priznal pa je, da bo vladna naseljevala ondi edino le protestante, dokler se ne dobe nemški katoliški duhovniki, ki bodo nemško mislili in čutili.

S takim govorom je pruski ministerski predsednik priporočil gosposki zbornici vladno predlogo, ki jo je izročila komisiji 15 članov in jo je ta soglasno odobrila.

Combes dobi zaupnico.

V četrtkovi seji francoske poslanske zbornice je novo Combesovo ministerstvo slavilo prvo zmago. Zbornica je s 329 proti 124 glasovom odobrila vladni program in novemu ministerstvu izrazila zaupanje. Govorili so večinoma radikalni poslanci, izmeje opozicije se ni oglašil nihče. Socialistički poslanci so imeli prvo besedo. Vodja Jaurès in njegovi drugovi so izjavljali, da za sedaj zadostuje vladni program, a se mora razširiti v najkrajšem času. Ločitev cerkve od države, strogo nadziranje kongregacij in javnega pouka, obenem bogoslužja samega, to so glavne točke, ki jih mora po Jaurès-ovem načrtu izvesti nova vlada. Druge reforme so za sedaj le postranskega pomena.

Nato se je oglašil min. predsednik. Mož je še enkrat slovesno zatrdil, da se hoče boriti proti cesaristični reakciji, proti teokratskim pretenzijam, ki prete republiko. Prva nevarnost je sedaj odstranjena s pomočjo justice in energičnega nastopa generala André. Volitve so pa pokazale, da je mnogo duhovnikov s sovraštvom proti vladi ostavilo cerkev in se podalo v volivni boj. To mora prenehati. Potem je omenjal Andréjevih zaslug za armado in republiko, ter opetovano naglašal, da nasproti kongregacijam vlada ne bo pokazala svoje slabosti. Vsega programa vlada ne more razviti v enem dnevu. Stori la bo pa vse, kar ji nalaga zbornica in nje večina. Danes vlada samo ponavlja: »Vladna politika je boj proti nacionalizmu in klerikalizmu.«

Izmeje opozicije se je oglašil samo Ribot, ki je zagovarjal politiko zmernosti, pomirjenja in sprave. Pri glasovanju je bil Jaurès-ov predlog sprejet s 320 proti 64 glasovom, Melinisti niso glasovali, zaupnica pa s 329 proti 124.

Iz brzojavk.

V avdienci pri sultanu je bil predvčeršnjim ruski veliki knez Jurij Mihajlovič. — Italijanska zbornica je z 200 proti 68 glasovom vsprejela proračun zunanega ministerstva. — Zaupnica Combesovemu ministerstvu. Po natančnem štetju glasov je obveljala zaupnica novi vladi s 309 proti 117 glasovom. 149 poslancev, mej temi skoro vsi zmerni republikanci in socialisti, se je vzdržalo glasovanja. — 11.022 Burov se je po poročilu Reuterjevega urada udalo od 11. do 13. junija. — Belgrajci protinajetju posojila. Belgrajsko prebivalstvo je pri splošnem glasovanju odklonilo načrt mestne občine, naj se v svrhu regulacije najame dva milijona frankov posojila. — Ministerska kriza v Prusiji. Časopisje označuje kot prihodnjega ministra za javna dela vpokojenega generalnega majorja Budde. — Demisije ministra Rezeke cesar ni sprejel in je upanje, da se kriza poravna, ker ni več nobenega povoda. — Mejnarodno zakonsko pravo. V Haagu so te dni podpisali pogodbo zastopniki Avstro Ogrske, Nemčije, Francije, Belgije, Italije, Švice, Španije in nekaterih manjših držav glede zenačenja zakonov o sklepanju in ločitvi zakonov. — Novitopovi. Iz gotovih virov se poroča, da potrebuje vojna uprava za nove topove poleg dovoljenih 38 milijonov še svoto 180 milijonov, ki se porazdeli na proračune let 1904, 1905 in 1906. V delegacijskih krogih pa prevladuje mnenje, da se s to svoto še ne bodo pokrili vsi novi stroški.

Književnost in umetnost.

„Poduk o sv. zakonu“

se imenuje knjižica, ki je v tisku in kmalu izide v založbi „Katol. bukvarne“ v Ljubljani. Sestavil jo je župnik Jan. Zabukovec. Ko je „Voditelj“ ocenjeval „Katekizem o zakonu“, je svoje poročilo o tej knjigi sklenil s stavkom: „Da bi knjižica o krščanskem zakonu postala blagoslovna last slovenskega ljudstva, bi se pa po našem mnenju bolje ugodilo, ako bi kdo na podlagi katekizma spisal temeljit, a gniljivo spisan nauk, ki bi ne bil namenjen samo umu, ampak bi ogrel in ganil tudi srce.“ Zdi se nam, da je tej želji ocenjevateljevi ustregel g. Zabukovec s svojim „Podukom o sv. zakonu“.

Domača umetnost.

Iz Vrema na Notranjskem se nam poroča: Dne 15. maja t. l. smo imeli nenavadno slovesnost. Obhajala se je obletnica sv. misijona in pri tej priliki so se blagoslovili štirje kipi — sv. Mohorja in Fortunata, sv. Cirila in Metoda, ki so postavljeni pri dveh stranskih altarijih. Kipe sta naredila Janez Puc, kipar in slikar v Škofji Loki, in njegov pomočnik Alojzij Šifrer, iz cementa. Lepo so izdelani in dobro ciselirani, tako da se ne more delu ničesar očitati. Poharvani in pozlačeni so prav primerno, da izražajo dostojanstvo slovanskih apostolov. — Tudi „konzole“ ali stajališča, na katerih so postavljeni, so lepo izdelane in altarijem primerno marmorirane.

Kipi so skrbno izdelani, prav dobro modelizirani; obleka lepo pada in se jim podaja. Obrazi so lepo narejeni, kakor bi bili živi. Kdor jih vidi, jih hvali, ker mu dopadajo. Župna vremenska cerkev, ki je ena izmed najlepših cerkev na Notranjskem, pa je dobila s temi kipi nov krasen kinč.

Ker dandanes velja geslo »Svoji kavojim«, ne moremo drugače, kot priporočiti domačega kiparja in slikarja Ivana Puca vsem, ki bi želeli napraviti kake kipe iz cementa, marmorja ali druge podobe.

Orglje pri sv. Jožefu nad Celjem.

Pri sv. Jožefu nad Celjem so mil. g. opat Fr. Ogradi dne 19. sušca blagoslovili krasne nove orglje, katere je izdelal kot op. 893 znani stavbar Rieger.

V orgljah je 20 pojodih izpremenov in 8 postranskih viakov, ki so tako napravljeni, da v trenutku lahko izrazi igralec razne kombinacije.

Pedal ima dva 16', zaprta lesena spremena, koja sta posebno lepa, če se mešata s pedalskim vijolonom ali celobasom. Tudi se dajo zvezati z vsakim spremenom obeh manualov. Ako je igralec vešč mešati pri prednašaju trios, lesene spremene s cinzstimi, se zdi poslušalecu, da sliši orkester, posebno pri vijolon 16' v pedalu, hohlfloite in salicional v I. man., eoline v zvezi z voix celeste II. man.

Sploh se da izraziti na stotine raznih zvočnih barv in kombinacij pri igri trios. Saprnice so izdelane po cevni pneumatiki,

brez stožcev po najnovejšem sistemu. Glas polnih orgel je mogočen ter velikosti cerkve zelo pristojen, brez vsacega vrišča, čeravno mikstura 6 vrstna. Žal, da se pri pogodbi niso ozirali na 16' odprti principalbas. Škoda, da se je na razpustitvo pevskega zbora pred orgljami odločilo premalo prostora. Meh pri polnih orgljah nekoliko prehitro izgubja sapo. Da, delo je zelo solidno in izvršeno v vsakem oziru vestno, zlasti, kar se tiče akustike pri intonaciji.

Škoda, da je to dobro plačano delo izdeloval tujec, ne pa naši domačini. Orgljarska stavbarja g. I. Zupan in Novak ml. sta tudi dobra mojstra, ako se jima obljubi poštna plača.

Karol Bervar.

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi

Drama v treh dejanjih. Ljubljana. 1902. Založil L. Schwentner. — Cankar je izdal zopet dramo. Kaj misli Cankar s to dramo, je pa žalibog neumestno. Za oder ni in za čitanje tudi ne. Nam se zdi, da si je Cankar le olajšal nekoliko svoje srce, ko je zopet spravil na papir svojo staro priljubljeno idejo: Vsi ljudje, ki veljajo konvencionalno za poštenjake, so goljufi in ničvredneži; a tisti, ki jih imajo ti za vagabunde in falote in ki so to tudi v resnici in sami priznavajo — ti so pa pravi poštenjaki. Mi ne vemo, in ne preiskujemo, kako je prišel Cankar do te svoje ideje, a to je gotovo, da je ta ideja za resen oder nerabna in Cankarju samemu preklicano malo koristna.

Sicer pa, če prebereš igro, ne boš vedel povedati nič drugega, kakor da so to — strašno čudni ljudje, ki jih ima Cankar v mislih. Tu je namreč neki tovarnar Kantor in ta je „kralj na Betajnovi“. Ta človek je menda, — Cankarjeva drama je taka, da se iz nje nobena stvar za gotovo ne izve — ta človek je menda svojega sorodnika iz lakomnosti umoril; njegovo hčerko Nino hoče vtakniti v samostan, menda zato, da bi se polastil premoženja. Ta človek hoče postati poslanec, in sicer „klerikalec“. Zato je prijazen župniku in s sodnikom vred vabi na večerje. Vagabund Maks, ta je zopet enkrat Cankarjev „sujet“: propal dijak, ki postane socialist in grmi proti tiranom ter se baha: „Mnogo sem izgubil, življenje, prihodnost, vse take lepe reči sem izgubil. Ali za vse to sem dobil nekaj drugega, kar ima tudi svojo ceno: ponos vagabunda.“ Da, ta „ponos vagabunda“ je v resnici edina pozitivna ideja, ki smo jo razbrali iz te drame. Ta nesrečni vagabund je tudi zaljubljen, a žalibog ne vemo, v koga, ali v Kantorjevo hčer Franco ali v štirinajstletno Nino, kakor nam je tudi nejasno, katera izmed teh je pravzaprav vanj zaljubljena. Najlepsi pa je konec: Kantor ustrelil Maksa, ker ta proti njemu agitira, in sicer ga enkrat ustrelil po večerji, pri kateri so sodnik, adjunkt in župnik. Vsi ljudje vedo, da ga je Kantor ustrelil; tudi sodnik in adjunkt morata to vedeti, ako nista na glavo padla, in Kantor sam pri preiskavi obema v obraz pove, da je morilec, a sodnik ga neče aretirati in vede zapre nedolžnega. Slednjič pa župnik in kmetje postavijo Kantorja za kandidata, in sicer na program, ki ga pred njimi razvija Kantor tako-le: „Da sem neusmiljen, mi očitajo, da sem trd in brezobziren. Pot do trona je nerodna — gaziti mora človek do kolen v krvi in v solzah. Kdor hoče naprej, mora naprej, mora broniti v stran vsak kamen, ki mu je na poti, mora, če je treba, preko trupel, mora preko gorkih človeških trupel. Kdor mi očita neusmiljenost, je sam preslaboten, da bi bil neusmiljen, in njegova čednost je hinavstvo.“ Po tem velečudnem priporočilu pa zbrani kmetje zapujejo: „Vsi smo z Vami! Bog Vas živi, Kantor!“

Razlagaj si to, kdor more. Za navaden človeški razum Cankar itak ne piše, zato si tudi ne belimo glave z njegovimi idejami. Pravijo, da je Betajnova tam nekje pri Vrhnikih. Bodi! To pa je gotovo, da takih ljudi tam ni.

Da piše Cankar podobne črtice in povesti, si znamo še nekoliko razlagati; da pa izdaja tudi take drame, nam je popolna uganka.

Nekaj za deželnozborsko zasedanje.

Iz Borovnice, 12. junija.

Podjetnik Lončarič je imel velik gozd v borovniški občini. Ze okoli Božiča pretečenega leta ga je prodal v Borovnici na dražbi za 22.000 gld. po svojem zastopniku J. Gruđnu, načelniku vrhniške kmetске posojilnice, ali kakor pravijo, prodal ga je sam Gruđen, ker ga je baje ta kupil poprej od Lončariča za precej nižjo svoto. Na dražbo je Gruđen povabil dotičnike pismenim potom. Ker se je prodajalo na dražbi, zato je občina zahtevala od Gruđna postavni odstotek 220 goldinarjev za občinske reveže. Ker tega ni hotel storiti, je vprašala občina deželni odbor, kaj naj stori: Deželni odbor je odgovoril, naj občina to svoto kar iztirja od prodajalca.

Gruden se je pritožil po zastopniku dežel- nem odborniku dr. Tavčarju na dež. odbor. Izgovorjal se je, da ni dolžan plačati odstotka za reveže, ker se ni vršila prava dražba. Občina je dokazala, da je vse- jedno prodajalec dolžan plačati odstotek za reveže, da si je dotičnike le pisмено vabil na dražbo. Skliceval se je pri tem na odlok notranjega ministerstva od dne 5. nov. 1888, šte. 16.808, šte. f. o. 1884, št. 170: »Armenprocente sind bei freiwilligen, öffentlichen Licitationen zu zahlen, auch dann, wenn keine behördliche Bewilligung dazu eingeholt wurde.« (Glej »Dannerbauer, Praktisches Geschäftsbuch«, Wien, 1893, p. 535.) Ta odgovor pošlje občina na dež. odbor. Kaj pa sedaj odgovori dež. odbor? On odgovori, da ni v tej stvari kompetenten, da naj se občina obrne na o. kr. okraj. glavarstvo. Okrajno glavarstvo, na katero se je občina obrnila, je pa odgovorilo, da zopet ni kompetentno. Zato se je občina obrnila na dež. vlado, pri kateri pa dotična prošnja leži že okoli dva meseca. — Tako se dela z občinskimi premoženjem zaradi načela: »liberalcem groš, klerikalcem knof.« zaradi katerega bo treba pač zaropotati v deželnem zboru, da bo skozi ušesa zazvenelo gotovim ljudem.

Narodna Čičarija.

Iz Čičarije, 9. junija.

Narodna zavest v Čičariji rase od dne do dne. Ako se naši ljudje do sedaj niso dali v roke taljanskim grabežljivim volkovom, nadeja se, da bodo tudi odslej stali vsi kakor eden za svojega rodu pravo. Dokaz temu bodi, da si ljudstvo brez vsake agitacije šteje v največjo čast, če je v domačem selu ustanovljena podružnica sv. Cirila in Metoda za Istro. Slumska podružnica bila je ustanovljena pred nekaj petimi leti. Morda mislite, da je vže propala? Ustaja; in ako je bilo pri njeni ustanovitvi 87 članov, rase število članov od leta do leta vedno bolj in v tekočem letu imamo 102 redno plačujoča člana. Sestrica tej edini podružnici v celi Čičariji porodila se je na Binkošti. V slovenski vasi Rakitovci počel je s Kranjskega prišli čevljar g. Ukmar nagovarjati ljudi k ustanovitvi. Da njegovo prizadevanje ni bilo brezuspešno, videli smo na dan ustanovitve: predsednik podružnice in Rakitovcu pove- ljuje mogočni četi 154 članov. — Dne 8. junija pa smo dobili drugo sestrico u Bergudcu, tam pod visokim Planikom (1278 m.) Cesar o ustanovitvah prvih dveh podružnic nisem omenjal, omeniti moram tu, da je ta narod v skrajnem delu Čičarije na prav poseben način pokazal spoštovanje do glavne družbe sv. Cirila in Metoda. Zastave so se vile, puške so gromele, in cvetje padalo je na došle goste, tamburaše iz Buzeta in njihove spremljevalce. Pri sv. maši oskrbel je gospod učitelj Svetličić petje. Z dvema goslima in harmonijem spremljani so bili glasovi šolskih otrok, ki so neustrašeno, ker so vedeli, da so dobro izvežbani, s svojimi krepkimi, nepokvarjenimi grli prepevali slavo Stvarniku. No, kaj tacega se pri nas ne doživi vsake kvatre! Po sv. maši blagoslovila se je na novo zidana hiša, odločena za stanovanje učitelju. Na ustanovitveni skupščini podružnice bilo je treba samo malo raztol- mačiti svrhu družbe sv. Cirila in Metoda in korist šole, evo njih 94, ki so želeli, da se vpišejo med člane te podružnice. In ko se je končal običajni dnevni red, skušal se je zbor 12 izvežbanih pevcev s tamburaši, ke- do bode več dobre volje spravil med navzoče. Violinisti niso zaostali, a manjkala ni niti harmonika. Da, kdor ta dan ni bil z nami zadovoljen, kdor se ta dan ni naveselil v Čičariji, ta — ni za nas.

Evo tri podružnice v Slumu, Rakitovcu in Bergudcu! v vseh, v katerih nobeni ne prebiva 450 stanovnikov. Lep zgled podajajo te krepke podružnice na čičkem Krasu marsikaterim krajem, kjer biva v vasi do čez tisoč Slovencev-Hrvatov, a še nimajo prepotrebne podružnice. Hvastajo se, hvalijo se, govorijo o rodoljubstvu, a kadar in kjer bi se imele njihove besede vresničiti, ni jih. Hvala jim na takem rodoljubstvu!

„Naprednjak“ kot kanonist.

Iz Šmarja pri Jelšah, 12. jun.

Odgovor na dopis „Iz Šmarja pri Jelšah“ v „Slov. Narodu“ št. 117, dne 24. maja t. l. Nek vsestransko v cerkvenih zadevah temeljito poučen dopisnik je prinesel v »Slov. Narodu« kot najinteresnejšem cerkvenem listu pretresljivo novico, da se je na binkoštno nedeljo naša farna cerkev oskrunila — kri je tekla. Po njegovem nepristranskem poročilu je znani Cena 11letnemu Francu Jeclu, sinu Jožefa Jecla, po domače Dobrška, v cerkvi na koru med službo božjo ušesa s tako močjo natezoval in priložil zaušnice, da mu je kri tekla, še mu kri vtila. To pravico je baje dobil od g. Krohnetja, tukajšnjega kaplana, nad katerim se vsakdo zgraža, ko vidi, kako ta išče po cerkvi mirno stoječe otroke, ki niso pri velikem oltarju, in jih za uho bije. Vseled tega beže ljudje od njegovih pridig. Pritožbo imenovanega Dobrška je č. g. dekan odklonil s prošnjo: ker je on za

vse to odgovoren, naj o tej zadevi molči. S tem je baje zagovarjal cerkveno oskrumbi.

Temu izbornu natančnemu in resničnemu poročilu nasproti konstatujemo, da omenjeno nedeljo 11letnega Franca Jecla niti na cerkvenem koru ni bilo, ampak da takrat menda posebno iluminirani naprednjak cerkvenega kora ne razločuje od cerkvene ladje, kjer se je nahajal dotični deček in zbadal 11. beri: „jednajst“ sosolcev s takozvano „kičko“ (špi- kalnico) in tako delal nemir med šolsko mladino. Ko znani Cena — ako je uredniku »Slov. Naroda« že osebno znan, je dvom- ljivo — to zapazi, stopi proti njemu in ga nekoliko potrese, a nikakor ne s tako silo, da bi mu kri tekla, še manj pa se kri vtila. — Sicer bodi samo mimogrede omenjeno, da bi bil storil vsak poštenjak, ki vidi otroka se tako nedostojno obnašati med službo božjo. Kaj se je pa dečku po dokon- čanem svetem opravilu zunaj cerkve pripetilo, bode gotovo tudi znano gospodu dopisniku.

To čudovito vestno, natančno in libe- ralno poročilo „Slov. Naroda“ vzbuja slutnjo, da je njegov dopisnik temeljit veščak in ognjevit branitelj kanoničnega prava. Tedaj bode treba to pereče vprašanje, se li je v tem slučaju naša farna cerkev oskrunila ali ne, rešiti na podlagi cerkvenih določil o oskrunjevanju cerkva. Vprašamo: „Ali je znano vrlemu naprednemu kanonistu, kaj pravi o teh zadevah Aichner, Compendium iuris ecclesiastici, Brixinae 1895, str. 706 b, a, b, c, d, e; Wüller, Theologia moralis, lib. III. § 26. T. I. str. 74—76; in s. Alphonsi de Liguorio Theologia moralis, Turini—Romae 1900, vol. II. lib. III. n. 360—365? Ako mu je znano, kako more tako smelo trditi v svojem poročilu, da je cerkev oskrunjena? ako mu pa ni znano, smo radovedni, po ka- terem avtorju se je učil cerkvenega prava? Po cerkvenih določilih, kakor jih nahajamo v gori navedenih avtorjih, ni niti sluha ne duha o kakih cerkveni oskrumbi in bode gos- pod poročevalec pri svoji samo njemu lastni vestnosti dotično trditve v »Slov. Narodu« popravil.

Prav klasične pojme ima nadalje „Na- rodov“ dopisnik o mirno po cerkvi stoječih otrokih; samo da se z njegovimi pojmi ne strinjajo niti šolski otroci, ki so se dvakrat pritožili radi obnašanja omenjenega dečka, niti one pred nekaj leti prizadete osebe, ki so se pritoževale radi predolgih prstov neke šolske deklice, katere se je potikala po cerkvi. O tem slučaju se lahko natančneje pouči tudi pri tukajšnji slavni c. kr. sodnji. Sličen slučaj najnovejše izdaje pri nekem otroku, ki se potika po krajih, kamor ne spada, bode g. dopisniku gotovo tudi znan. — Imena so na razpolago. — Sedaj njegovo zgražanje nad postopanjem proti takim otro- kom ni ravno opravičeno, posebno tudi zato ne, ker je z zaušnicami zamenjal molitev, katero morajo nemirni oziroma po njegovem prepričanju „mirni“ otroci po dokončanem sv. opravilu opraviti. Sloh pa bodita „Slov. Narod“ in njegov dopisnik prepričana, da je tukajšnja šolska mladina s prav redkimi iz- jemami res ubogljiva in mirna in pobožna, kar kaže to, da otroci prostovoljno pred vsakim poznim sv. opravilom molijo skupno z drugimi verniki sv. rožni venec, po pri- digi pa obudijo sami glasno tri božje čed- nosti. O tem se lahko prepričata vsako ne- deljo in praznik; da pa se potegujeta za neko vrsto šolskih otrok, to jasno dokumen- tira njene namene. — Razumemo se!

Vzroka tedaj, da nekateri ljudje po pre- čitanem sv. evangeliju zapuste cerkev — pri nas je namreč zjutraj pridiga po sv. maši — gospod dopisnik ne sme iskati pri šolski mladini, ampak naj pomisli, da morajo iti nekateri po svojih poslih kot trgovci, krč- marji itd. in le malo izjem nahajamo, katere pristno žganje dražestno mika — in se ti so večinoma tujci. Sicer je pa naše ljudstvo res verno in po vsem pošteno in rado po- sluša božjo besedo, a ni nobena druhalj, kakor ga je „Slov. Narod“ oziroma njegov napredni dopisnik nazival po občinskih vo- litvah za okolico trg Šmarje. Taka epiteta onrantia za našega kmeta se nahajajo samo v slovarju naših naprednjakov.

Ono pooblastilo, da se smejo otroci z zaušnicami kaznovati, ste pa vi gospod do- pisnik, prav svobodomiselnost izmislili.

Nadalje označuje vsebina onega pisma, zaradi katerega ste tako radovedni, prav lepo vaše somišljenike. Saj novodobna naprednost zna samo podtikati, zavijati in ljubiti pesniško obliko pretiravanja, a kadar pride do tega, da se ima stvar dokazati, se pa svobodomi- selci poskrijejo kakor ščurki, ako jim luč po- kažeš.

Sicer, ker govori dopisnik tako samo- zavestno o prevari, naj odgovori tudi na naslednja vprašanja: „Od kod to, da je nek dopisnik iz Šmarja pri Jelšah že pred nekaj časa obljubil izdati lepo zbirko ovetov iz „farovške morale“ okoli sv. Roka na Spod- njem Štajerskem o šmarskih gospodih Jo- žefih, ki bi imela biti jako obširna, in na njo opozoril čitatelje „Slov. Naroda“ in „Ro- doljuba“; a dotična zbirka do sedaj še ni izšla? Ali bi ne bilo za tako zbirko, če bi bila utemeljena na podlagi resnice, na od-

rezku kake poštne nakaznice, po kateri bi se pošiljala kaka subvencija „Rodoljuba“, prevedč prostora za tako literaturo? — Samo mimogrede bode omenjeno liberalcu, da njemu morala zapoveduje tudi po gostilnah nata- karice pri miru pustiti, se ne vaditi v pobi- janju šip, ne v grmovju za šmarskim poto- kom ležati in kot mučenik morale prenašati udarce nežne roke tudi prevelikega čustvc- vanja. Jeli „Slov. Narod“ to tudi prinesel?

Liberalci naj torej puste duhovnike in kanonično pravo pri miru in naj reformirajo sami sebe. So bolj potrebni!

Občinske volitve v Selcih.

Iz Selc 10. junija.

4. in 5. junija je bil pri nas kritičen dan prve vrste, kajti liberalna večina pri obč. odboru je šla rakom žvižgat pri obč. volitvah. Izid volitev je »Narod« naznanil v klavernem dopisu. 15 kandidatov katol. narodne stranke in 9 liberalne stranke je prodrlo. Volitev je bila živahna kakor še nikoli v Selcih. Prvi dan smo volili do pol 1 po pol- noči. Agitacija je bila kar nečuvena, kajti ne le izven volivne komisije močje, marveč tudi močje v volilni komisiji, ki je bila raz- ven enega vsa liberalna, so hoteli agitirati, a smo jih o pravem času zasačili. Ali ni res g. Hajnrihar? Pijače so imeli liberalci dovolj na razpolago, celo v volivno sobo so jo pri- nesli, a se je morala odnesti kamor spada. Tudi krone so pele, imamo na razpolago imena! »Narod« se čudi, da je dobila libe- ralna stranka toliko glasov, mi se pa ne čudimo, ker poznamo pritisk od liberalne strani.

Ta se je bal, da izgubi zaslužek in vožnjo, drugi se je bal, da ne bode oddal soddčkov, dve vasi ste se bali, da ne dobe o. l. deželnega odbora in vlade podpore za vravnavo Sore, ako ne volijo Šlibarjevih privržencev. Tretjim se je zagrozilo na »libe- ralno« zatiranje, da bodo plačevali velike davke za nov zvonik, za župnikov hlev. za vodovod pri mlekarji, ako zmaga katoliška stranka itd. Priskočili so na pomoč našim liberalcem Železnikarji (pa ne vsi!) in Kro- parji.

Lepo dovtipi smo slišali, ko se je bralo v pooblastilih, da sta prof. Grmek in učitelj Stupica »oskrbnika« raznih Železniških ma- gnatov. Ne vem, ali more biti učitelj za- jedno v drugem kraju »ferboltar« večjega posestva. Tudi kri je tekla, a ne liberalna ampak »klerikalna«. Preveč pijače je bilo v glavi nekega »naprednega« Selčana, ter je udaril s steklenico moža iz naše vrste po glavi, da se mu je kri pocedila. Tudi kletvic na duhovne je bilo na cente, tako, kakor je stara navada liberalne olikanosti.

Koliko se je dalo za pijačo, kdo je pla- čal in koliko se je spilo, nam je že do cela znano, in če treba, pojasnimo vse, kar bo v posebno čast možem, ki toliko »na se držel«. Sliši se, da ovržejo liberalci 3. razred, ker ne morejo prebleti, da so izgubili večino. Nam je popolno prav. Kakor so liberalci nagnali na volišče do zadnjega vse, tako bomo storili tudi mi v prihodnje in bodite prepričani, da pogorite še bolj, kakor sedaj! Sami so volitev vodili in sedaj kujejo pri- tožbo zoper volitev, češ da je bila nepo- stavna! Lepo spričevalo dajo sami sebi. Če se ne upate postavno voditi volitve, čemu se ščitite v to? Pa le potrpite, se bodele že izučili počasi, posebno po drugi volitvi, če bode potreba. Samo to vam garantiramo, da v gostilni ne bode volitve, in vodil jo bode c. kr. mož, potem pa če hočete, vo- limo čez 2 dni.

Blagoslovljenje novih oltar-jev in red božje službe na Sv. Višarjih.

S Sv. Višarj 12. jun.

Dne 4. rožnika sta bila tukaj po mil. g. knezoškofu dr. Jožefu Khanu slovesno konsekrirana dva nova oltarja, ki sta prava bisera Višarske cerkve. V terek popoldne bile so že Višarje v zastavah. Na najvišjem višarskem hribu je mogočno vihrala troboj- nica ter daleč na okrog na Koroško in Kranjsko oznanjevala, da se pričakuje od- ličen romar. Točno ob 4. pa so začeli po- kati topiči, zvoniti zvonovi in cela procesija že došlih romarjev z višarskimi duhovni in banderi se je pomikala od cerkve okolu hriba, da sprejme visokega romarja.

Prišlo je ob enem tudi mnogo duhovnov. Ob 5. zvečer so se iz župnišča v slovesni procesiji prenesle sv. relikvije ali sv. ostanki v cerkev, kjer so bile izpostavljene v če- ščenje vernih romarjev. Nato so se od du- hovščine opravile navadne molitve s slo- vesnim blagoslovom. Ker je bilo mnogo du- hovnov, so se drugi dan v sredo sv. maše začele že ob pol 4. Bila je navzoča tudi redna nemška procesija iz Steinca in Ob- daha, katere je po škofovi maši že odšla. Po škofovi sv. maši, ki je bila ob 7., se je začelo posvečevanje oltarjev ter trajalo do 11. ure. Prva sta darovala na novo posve- čenih oltarjih sv. maše veleč. gosp. o. D. Špicar in pa J. Pšenčnik.

Koj po kosilu pa so se č. duhovni ro- marji odpeljali nazaj v dolino z mil. škofom na delu na saneh. Vožnja na saneh čez Vi- šarsko goro je jako zanimiva in popolnoma varna. Kdor si hoče zraven božjepoti po leti privoščiti to izvanredno zimsko zabavo, ta naj pride na sv. Višarje. Pelje se po lepi poti seveda ne po snegu, ki ga zdaj že ni, popolnoma doli v dolino.

Ljudje se veliko preveč bojijo slabega vremena, kajti pot na goro je primeroma jako lepa in pa tudi na gori je romarjem v vsem oziru izvrstno postreženo, ker so posebne tople sobe za romarje. Tudi je tukaj tako- zvana »ljudska kuhinja«, kjer si priprosti romarji sami lahko kuhajo.

Red božje službe je sledeči: Sv. maše se začnejo ob 6; navadno so vsak dan tri sv. maše, med temi ena peta. Če pa pridejo tuji duhovni, tedaj jih je se- veda več.

Vsako soboto je redna sv. maša z bla- goslovom ob 9. Vsak dan so tudi ob solnčnem zahodu večernice. Vse redne procesije imajo zvečer, kadar pridejo, pridigo. Razun tega je tudi vsako soboto zvečer in pa v nedeljo zjutraj po drugi sv. maši pridiga. Zdaj okoli kresa pridejo zopet večje procesije.

Čeravno je bilo do sedaj bolj slabo vreme, vendar še ni bilo dneva, da bi ne bilo več ali manj romarjev. I. P.

Domača zavarovalnica.

Z Rečice na Štajerskem 11. junija.

(Javna zahvala in javno priporočilo.) »Vzajemna zavaroval- nica« proti požarom v Ljubljani sprejela je s 15. febr. 1902, po prenehanju zavaroval- nice »Unio cath.«, cerkvene in župnijske reči pri župniji v Rečici v Savinjski dolini pod jako ugodnimi pogoji v svoje zavarovanje. Komaj je preteklo 3 mesece od omenjenega dne in že smo morali naznaniti ravnateljstvu zavarovalnice, da sta žal v noči od 16. na 17. maja t. l. od zavarovanih reči pogorela govejski in konjski hlev in gospodarsko po- sloplje. Binkoštno praznike je ravnateljstvo to naznanilo prejelo in v sredo po Binkošti je bil zastopnik zavarovalnice že na licu po- žara in 2. junija že smo prejeli vso zavarovano svoto pogorelih objektov 5200 kron. Ker je bila pri imenovanih stanih cela stavba s zidom vred zavarovana, bilo je ravnatelj- stvo popolnoma opravičeno odračunati od za- varovanega zneska vrednost ostalega zidu, najmanj 400 K; izplačala se je pa, kakor že omenjeno, cela zavarovana svota, niti vinar se ni odračunil za precejšno vrednost osta- legega zidu. Ne moremo si misliti, da bi ka- tera druga zavarovalnica ravnala v enakem slučaju tako plemenito.

Podpisano cerkveno predstojništvo se veleccenjenemu ravnateljstvu »Vzajemne za- varovalnice« za tako plemenito postopanje proti ponesrečenim najiskrenejše zahvaljuje, ter »Vzajemno zavarovalnico« v Ljubljani najgorkeje priporoča kot popolnoma solidno edino slovensko zavarovalnico. Svoji k svojim!

Cerkveno predstojništvo sv. Kancija na Rečici dne 10. ju- nija 1902.

Josip Ulčnik, župnik.

Anton Jeraj, cerkv. ključar.

Franc Štiglic, ključar in župan.

Izpred sodišča.

Iz Kranja. Včeraj dne 13. junija t. l. vršila se je tukaj razprava o tožbi gospoda Rudolfa Kokalja, kojega je zastopal dr. Ivan Tavčar proti obtožencem gg. Sajovic Fr. Ks., Omera Fr. ml., Florijan K. in Hlebs radi žaljenja časti, katere je zastopal gospod dr. Furlan.

Rudolf Kokalj bil je namreč do konca 1. 1901 blagajnik godbenega odbora požarne brambe v Kranju.

Ko je letos prejel blagajne knjige novi blagajnik, uvidel je odbor, da bivši blagajnik g. Kokalj ni društvene knjige vsestransko pravilno vodil, ker nista bila v taistih zneska 6 K in 100 K vknjižena med prejemki.

Radi tega naprosili so imenovani toženci sodišče za pomoč, da se spravijo računi v red, ter so naznanili sodišču to nerednost.

Radi tega pa je vložil Kokalj proti ime- novanim štirim tožbo radi žaljenja časti. Ker so pa obtoženci nerednosti dokazali, je so- dišče oprostilo vse štiri obtožence od tožbe, in je le g. Omera ml. obsodilo na 50 kron globe, ker je v gostilni razžalil Kokalja na drug nego v ovadbi označeni način.

Priporočamo »Gorenjcu«, da raztrobi to blamažo svoje stranke.

Vipavski Hrovatin v past. Iz Vi- pave se nam poroča, da se je včeraj pred tamošnjim sodiščem vršila veleznanimiva obra- vna vsled tožbe bivšega župana Hrovatina zoper g. Bogomira Perhava radi žal-jenja časti. G. Perhava je namreč 12. marca t. l. pri občinski seji Hrovatinu očital, da je 1. 1900 tik pred vipavskimi občinskimi vo- litvami kot tedanji župan o g. Perhavcu na vojaško oblast poslal lažnjivo poročilo, vsled kojega je g. Perhava kljub svoji bolezn moral delati vojaške vaje. Na razpravi se je izkazalo, da je Hrovatin res lažnjivo poročal

o g. Perhavcu in da je to storil samo radi tega, da g. Perhavo pri obd. volitvah, ker se je šlo v II. razredu le za en glas, ni mogel voliti. Na razpravi se je Hrovatinovo poštenje še tudi v drugih ozirih temeljito razpravljalo in je bil konec ta, da je bil g. Perhavo popolnoma oproščen, ker je sodnik smatral dokaz resnice glede nepoštenega poročanja za dognan. Hrovatina je zastopal g. dr. Treo iz Gorice, g. Perhavca je zastopal g. dr. Brejce iz Ljubljane. Obširneje poročilo o tej senzacionalni pravdi nam je obljubljeno.

* * *

Ljubosumna žena. 27 letna deklica Micka Maselj služi pri Ropertovih v Šenčurju. Dne 11. aprila t. l. je pomagala svojemu gospodarju pri oranju in se med delom z njim razgovarjala. Kmalu nato pripomni žena, če se že nista zadosti zmenila itd. To pa je Micko tako raztogotilo, da udari gospodinjico z nekim okleščkom po hrbtu in po levi roki in jo težko poškoduje, kajti po izreku izvedencev je bila vsled močnega udarca zlomljena kost „ulma“. Obdolženka pravi, da je gospodinjico le po hrbtu udarila, a da se je morala na roki sama kje drugje poškodovati, česar pa priče ne potrjuje. Obsojena je bila na 3 mesece težke ječe, poostrene z 1 postom in trdim ležiščem vsakih 14 dni.

Revolver in orožni list je vzel svojemu bivšemu gospodarju 19letni hlapec o priliki, ko je ta svojim naročnikom vozil pivo v zabojih iz Kamnika v Črno. Prisedel je na voz in pomagal paziti na konja. Ko je gospodar oddajal krčmarjem naročeno blago, si je pri tej priliki prisvojil gori navedene reči. Izgovarja se, da je med potjo v Črno našel revolver, ko je še vozil kot hlapec za gospodarja pivo, da ga je pa v vodo vrzel, ker je bil zarjavel. Sodišče mu tega ni verjelo in ga obsodilo na dva meseca težke ječe, poostrene z 1 postom na teden.

Intermezzo pod oknom izvojenke. Dne 19. marca t. l. okoli polnoči vsoval je Matija Zalokar, posestnikov sin iz Doba, v spremstvu svojega tovariša Janeza Starina iz Čemšenika pri dekl. Nežiki Hribar v Krtini. Pri tem ga je pa motilo kamenje, ki je pričelo leteti nanj. Tovariša se hitro oborožita z lesom, tečeta proti napadalcu Janezu Breclniku in ga tako naklestita, da je vsled dobljenih poškodb obležal nezavesten. Zato pa je dobil Zalokar 10 mesecev, Starina pa 4 mesece ječe.

Zaradi 10 K 70 v., ki jih je posamič izmaknil 15 let stari mesarski vajenec Martin Škerjanc svojem mojstru v Spodnjih Gorjah, obsojen je bil na 6 tednov težke, z 1 postom vsakih 14 dni poostrene ječe.

* * *

Slovenca pred ameriškim sodiščem. Iz Amerike se poroča: Brata Štrajnar, ki sta na E. Madison avenue v Clevelandu umorila John Skrabca, sta sedaj prišla pred sodišče. Tožbo zoper nju je vodil pravdnik Harvy Keeler, ki je po zaslišanju obdolžil Frank Štrajnerja krivega umora, in Jožef Štrajnerja krivega napada in tepeža. Dognalo se je, da je John Skrabec pričel boj, nakar ga je Jožef samo sunil, Frank pa vdaril po glavi s stolom. Po dvehdnevni obravnavi je bil obsojen Frank Štrajner radi uboja na štiri leta v državno ječo, Janez Štrajner pa mora radi napada in tepeža plačati sto dolarjev in stroške.

Tedenski koledar.

Nedelja, 15. junija: 4. pobinkoštna, Vid, Modest mm.; evang.: O velikem ribjem vlakcu. Luk. 5. — Ponedeljek, 16. junija: Frančišek Reg. sp. — Torek, 17. junija: Cirjak in Muska. — Sreda, 18. junija: Feliks in Fortunat mm. — Četrtek, 19. junija: Gervazij in dr. mm., Nazarij šk. — Petek, 20. junija: Prot m., Silverij p. — Sobota, 21. junija: Alojzij spozn. — Solnce izide 20. junija ob 4. uri 14 minut, zaide pa ob 7. uri 48 m. — Lunin spremen: Ščip 21. junija ob 3. uri 15 minut zjutraj. — Muzica sacra v nedeljo 15. junija: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Cecilijino mašo zložil dr. Janez Benz, graduale »Exultabunt justi« zložil Ant. Foerster, po ofertoriji »Offertio tibi cor meum« zložil J. Ch. Rink. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Mašo v F-dur zložil Feliks Uhl, graduale »Eysultabunt sancti« Ant. Foerster, ofertorij »Mirabilis Deus« G. E. Stehle.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. junija.

Važen shod. Jutri teden, v nedeljo dne 22. junija ob pol deseti uri dopoldne bode v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ shod katoliškonarodnih in krščanskosocialnih volivcev. Poročal bode tudi drž. poslanec dr. Šusteršič.

Preklic »Domovine«. Poročali smo, da je zadeva med dr. Šusteršičem in »Domovino« z lepa poravnana in da stvar ni prišla pred sodišče. Današnja »Domovina« priobčuje naslednjo izjavo: »Podpisano uredništvo izjavlja, da obžaluje vsebino notice, ki se je objavila v št. 15. z dne 15. februarja 1901 pod prejšnjim uredništvom, ker lista namen ni bil dotikati se osebnosti dr. Ivan Šusteršiča. V Celju, dne 10. junija 1902. Uredništvo »Domovine.« — Stem je dokazana »Narodova« laž, da bi bil dr. Šusteršič tožbo brezpogojno umaknil. »Narod« je besen jeze, ker ni doživel veselja, da bi se pred celjskimi hajlovci kot porotniki producirali slovenski »liberalizem«. Razume se, da so vse »Narodove« trditve o »dokazih« zlagane, res je marveč, da so se vsi dokazi popolnoma izjalovili. Dr. Šusteršič je imel opraviti z »Domovino«, ki je lojalno objavila izjavo, če bodo tudi sedaj gospodje pri »Narodu« od jeze popokali. Gospodi je pač povsodi odklenalo.

Vprašanje deželne odbora. Iz Borovnice. Slavni deželni odbor se javno vprašuje: 1. Ali je dovoljeno, da član deželnega odbora kot advokat zastopa privatno stranko zoper deželni odbor, ozir. občino, katere varuh je deželni odbor? 2. Če je to dovoljeno, kako je mogoče, da se da slavnosti od onega člana dež. odbora toliko terorizirati, da spreminja slavnosti v eni in isti stvari svoje pravne mnenje? — Za danes samo toliko! Stvar je pa prezanimiva, tako da utegne zanimati tudi širje občinstvo ali celo dež. zbor.

Volitev deželnega poslanca v trgovski in obrtni zbornici kranjski. Včeraj v petek 13. t. m. popoldne sta se vršili dve seji trgovske in obrtne zbornice. Udeležilo se je 22 zborničnih svetnikov. Prvo izvanredno sejo je otvoril predsednik g. Lenarčič. Na dnevnem redu bila je točka »volitev enega deželnega poslanca«. V volilno komisijo je imenoval predsednik gg. Pirca in Petriča. Oddalo se je 22 glasov, od katerih se je 19 glasilo na dr. Danila Majarona, 2 na zborničnega svetnika Franca Kolmanna, ena glasovnica bila je prazna. Nekateri gospodje bili so za to, da bodi poslanec iz zbornice, vendar »skrivna moč« je uplivala, in zaukazala je napisati na glasovnice dr. Majarona, ki ni član zbornice. Nek uplivni mož hotel je nekoliko agitirati za nekega zborničnega svetnika, a gospodje bili so že toliko preparirani, da ni — šlo. Niso pa volili dr. Majarona samo prištasi narodno-napredne stranke, marveč tudi Nemci. Se je li dr. Majaron kaj zavezal napram Nemcem? No, če so že v deželnem zboru v taki lepi slogi skupaj prištasi narodno-napredne stranke in Nemci, zakaj bi tudi v trgovski in obrtni zbornici ne bili v takem razmerju.

Nagla smrt. O smrti g. učitelja Koželja v St. Gotardu se nam še poroča: Umrl je zadet od kapi v dobi 65. let. Izdihnil je je v pričo okrajnega zdravnika, ki je prišel otrokom cepit kože, mejtem ko je bila njegova rodbina odsotna na polju. Pokojnik je bil izborni učitelj, a obenem tudi dober gospodar, ki je dobro in lepo vzgojil svojo precej številno rodbino. Pri župnijski cerkvi je opravljal službo organista in živel vedno v slogi z duhovščino, vendar mu to ni nič kazilo ugleda med kolegi. N. p. v. m.

Sv. Alojzij, šole prost dan? Odkar so v veljavi sedanje šolske postave (to je okoli 30 let), velja na Kranjskem odredba, da je sv. Alojzija dan šolski pouk. Vendar se je večinoma na ljudskih šolah ta dan doselej mladina udeleževala sv. maše in so imeli prost dan, ker je dajal krajni šolski svet prosto. Upamo, da ne bo trpela nič avtoriteta c. kr. dež. šol. sveta, če bo tudi poslej med tremi dnevi, ki jih ima pravico dati proste krajni šolski svet, tudi dan sv. Alojzija.

Poročil se bo te dni gosp. dr. Ivan Jenko, asistent v deželni bolnici, z gđ. Martinakovo. — Danes se je poročil g. Fr. Burger, c. kr. fin. nadpaznik iz Senožet, z gđno Matildo Fortun. — Poročil se bo g. Mat. Golob, vinski po-

tovalec, z gđ. Franč. Janež. — G. Ivan Kovačič, steklar, se poroči z blagajničarico gđ. Franjo Dolničar, g. Vinko Hrovat, pomožni uradnik, pa z gđno Suzano Salloker. — Sedlarski mojster g. Filip Razingar se je poročil z gđ. Heleno Winter.

Obol el je čast. gosp. Simon Defar, župnik s Primorskega. Zdravi se v tukajšnjem Leonišču in je upanje, da kmalu okreva.

Šola v St. Rupertu ob Velikovu in vlada. Graški »Tagblatt« javlja, da ministerstvo ni ugodilo prošnji šole družbe sv. Cirila in Metoda v St. Rupertu pri Velikovu za podelitev pravice javnosti.

Zanimivosti iz redne seje kranjske trgovske in obrtne zbornice. Včeraj ob 6. uri, takoj po izvanredni seji, otvoril je predsednik g. Lenarčič drugo redno sejo. Iz predsedstvenega poročila posnamemo, da je ministerstvo rekurz opozicije gosp. Andreja Rovška zavrnilo (vzrokov se ni povedalo) in pa da je pravosodno ministerstvo z dopisom naznanilo, da se ne bodo več po kaznilnicah izdelovali obrtni izdelki za privatne stranke. — Stara želja obrtnikov se je vendar izpolnila, veselilo bi nas le, ako bi mogli o deželnih prisilnih delavnicah kaj sličnega poročati. — Vršile so se potem razne volitve, kakor: dveh zborničnih zastopnikov pri komisijonelnih obravnavah radi zagotovitve zborničnega zastopnika obrtne nadaljevalne šole v Toplicah pri Zagorju in Bledu, zastopnika v kuratoriju kmetijsko-kemičnega preskuševališča v Ljubljani, člana v pridobninsko deželno komisijo za Kranjsko, namestnika v carinski svet in treh oseb pri c. kr. sodišču v Ljubljani. Pri izvolitvi namestnika v carinski svet se je razvila živahna debata. Svetnik g. Baumgartner je stavil nujni predlog, naj v obliki resolucije izrazi kranjska trgovska in obrtna zbornica vladi, oziroma ministrskemu predsedniku popolno zaupanje za odločni nastop v carinskem vprašanju napram Ogerski. — Svetnik g. Iv. Hribar je bil proti nujnosti, na kar se mu pridruži tudi predsednik. Vendar se je nujnost sprejela. Nato svetn. g. Hribar poudarja, da ne vé, iz katerih razlogov bi mi Slovenci kar slepo votirali vladi zaupanje. Ako je ministerski predsednik odločno nastopil, nastopil je enkrat avstrijski minister. Želi da se »Vertraun« črta iz resolucije. Svetnik gosp. Lukmann je tudi istega mnenja, češ da ne gre kar na slepo votirati vladi zaupanja. On je za kompromis, namreč: resolucija naj se tako štilizira, da bodeta obe stranki, to je gosp. Hribar in Baumgartner zadovoljni. Predlaga, naj se izvoli odsek, kateri bo resolucijo štiliziral. G. Baumgartner je nato reagiral na g. Hribarjevo izvajanje, češ tukaj v zbornici se ne gre za »slovensko« ali »nemško«, tukaj naj se giblje vse samo na gospodarskem polju. V odsek za štiliziranje resolucije bili so izvoljeni gospodje: Majdič, Tönnies in Zupančič. Svetnik g. Schrey je te gospode predlagal. Nekateri so hoteli, naj bode tudi g. Hribar izvoljen v ta odsek, vendar večina je bila za Schreyev predlog. Dalje se je sklenilo poročati deželni vladi, da je zbornica mnenja, da branjevci in trgovci z mešanim blagom, ki prodajajo kruh, ne smejo delati sami testa. Pri tej priliki je svetnik g. Lukmann bil za liberalno mnenje, češ, ljudstvo bo že samo sodilo o dokazu sposobnosti, in je bil za to, da naj bi se branjevci tudi dovolilo delati testo. Svetnik gosp. Schrey je pojasnil nato v nemškem jeziku (!) kot zastopnik narodno-napredne stranke, da ravno zunanji branjevci in branjevke, kateri sami izdelujejo testo in pečejo kruh, delajo občutno konkurenco ljubljanskim pekovskim mojstrom. Glede poročila o prošnjah za zidarsko koncesijo v petem in šestem okraju mesta Ljubljane je bila zbornica mnenja, da je potrebno, da se tudi za te okraje mesta da koncesija. Glede prošnje za izpregled skušnje sposobnosti je bila zbornica mnenja, da se v dveh slučajih ugodí, v dveh pa zavrne. — Koncem seje je želel svetnik g. Tönnies

naj zbornica sklene obrniti se na merodajno mesto, da se vsa javna dela razpišejo tudi po provincijalnih uradnih listih. Tako se je delo železnice čez Karavanke oddalo, ne da bi mnogo trdk zato sploh vedelo. Tudi naj se zbornica obrne na merodajno mesto, da se vse javna dela oddajo tukajšnjim obrtnikom, ne pa zunanjim. Svetnik g. Hribar je potem povdarjal, da se mu je čudno zdelo, da je vsa poročila v imenu odsekov poročal zbornični tajnik. Ako se uradnika povabi k seji, je samo zato tukaj, da da kaka pojasnila, nikakor pa ne gre, da bi uradnik poročal, kajti potem lahko pridemo v položaj, da bo uradnik s kakim zborničnim svetnikom danes ali jutri polemiziral. Tudi se stavi v čudno luč s tem možnost zborničnih svetnikov. Treba bo našim volilcem poročati, kaj smo storili. Vpraša končno predsednika, ako je to dopustno in kaj misli ukreniti pri prihodnjih sejah. Predsednik g. Baumgartner — g. Lenarčič je že odšel, ker ne stanuje v Ljubljani in se mu je mudilo na vlak — pojasni, da za sedaj ni bilo mogoče drugače, ker se odseki še niso konstituirali. Odsekovih sej se je premalo gospodov udeležilo. Upa, da se prihodnjič odsekovih sej polnoštevilno gg. svetniki udeležé, potem se bodejo posamezni gospodje svetniki vprašali, kdo hoče izdelati kak referat, in potem bode seveda vsak dotičnik sam poročal.

Bolniški blagajni pri Tönniesu je, kakor se govori, deželna vlada dovolila znižanje bolniške podpore na 50 odstotkov dnevne mezde. Po postavi o delavskem bolniškem zavarovanju iz leta 1888. drž. zak. št. 33, pa ne sme v nobenem slučaju bolniška podpora znašati manj, kakor 60 odstotkov dnevne plače.

Delavsko bralno društvo v Vodmatu. Jutri v nedeljo se v Vodmatu ustanovi »Bralno društvo« katerega ustanavljajo člani »Slovenskega delavskega stavbinskega društva«. Naša »delavska kolonija« v Vodmatu torej vsestranski napreduje.

Celjske novice. Umrl je v Celju dne 9. t. m. c. kr. sodni oficijal Alfonz Mayer. Bil je svoj čas oficir, potem pa prišel v civilno službo. Po svojem mišljenju je bil strog Nemec. Napravil je oporočo, v kateri želi, da ga pokopljejo brez duhovskega spremstva in cerkvenih obredov. — Vstal je, pa ne na Veliko noč, ampak na dan sv. Marjete celjski nemški steklar Pretnar. Poravnal se je s svojimi upniki, ki so pri njem zgubili 70 odstotkov svojih terjatev. Radovedni smo, če se bo za tega celjskega mestnega očeta pobrigal državni pravdnik in če bo zanj veljal § 486 k. z. — Surovinška zadruga čevljarjev v Celju je imela v preteklem letu prejemkov 11.036 K 58 v., izdatkov 10.793 K 59 vin. Aktivna 13.384 K 71 vin., pasiva 12.854 K 59 vin., torej čistega dobička 530 K 12 vin. Od tega čistega dobička se je 48% dividenda v znesku 468 K 86 vin. razdelila na zadružnike in ostanek po 61 K 26 vin. prenesel se je na založni sklad.

Gđ. Nigrinova, izborna igralka dvor. gledališča v Belemgradu, je izrazila željo, da želi priti na slovenski oder. V tem slučaju, bi nadomeščala gđ. Rückovo. Kako stališče bo glede tega zavzel odbor »Dramatičnega društva«, nam ni znano.

Ljubljanska socialna demokracija ima jutri shod čevljarskih pomočnikov. Nekateri čevljarski pomočniki govore o stavki prihodnje jesen. Sedaj bi po našem mnenju kaka stavka imela za nasledek le, da se itak malo število čevljarskih pomočnikov na korist modlinski tovarni zniža.

Vojaška vest Tu bivajoči 1 bataljon pešpolka št. 17 odkoraka iz Ljubljane 1. julija k vojaškim vajam v Postojno in se vrne sem 19. julija. Pešpolk št. 27 odkoraka 17. julija iz Ljubljane v Postojno in se povrne sem še-le 9. septembra. Veliki vojaški oddelki 3. kora bodo izvrševali vojaške vaje okoli Postojne, Rakeka, Cerknice, Begunj.

Strela in ogenj. Dne 8. t. m. proti večeru je udarila strela v gospodarsko poslopje Jan. Vrha v Rateževem brdu pri Postojni. Pogorelo je to poslopje ter gospodarski poslopji Fr. Grila in Jak. Vrha z

raznim orodjem ter ena krava Jan. Senkiča. Skupno škodo cenijo na 8390 K, zavarovani pa so pogorelci za 3600 K.

Častno svetinjo za 40letno službovanje je priznal dež. predsednik gozdnemu čuvaju Mat. Lužarju.

Ljubljanske novice. Mašo na Rožniku ima jutri zjutraj ob osmi uri tukajšnje delavsko konsumno društvo. Člani in njih prijatelji so vabljeni, da se v obilnem številu udeležijo svetega opravila. — Ljubljanski frakarji so bili vneti podporniki mažarske »ciganske« godbe, ki je koncertirala te dni v Ljubljani. Plesali so pred njo čardaš. Bilo bi boljše, da bi podpirali domačo društveno godbo, da bi se izpopolnili. — Društvena godba ima danes ob 8. uri zvečer koncert pri »Novem svetlu«. Člani prosti, vstopnina za nečlane 30 v. — Umrli so včeraj g. Marija Teran, soproga železniškega sprevodnika; na Bregu št. 4 je umrla Frančiška Verhovec. — V konkurz je prišla trgovina V. Elsner. — Zopet poskušen samomor. Včeraj zvečer se je poskušil s puško ustreliti korporal 27. pešpolka Marij Neff. Strel ga je zadel samo na levo roko. Prepeljali so ga v vojaško bolnico. — Nesreča na elektriški železnici. Pred nekdanjo tovarno salam v Vodmatu popravljajo tir elektriške železnice. Pri tem delu je delavca Ivana Badaliča, ki je z železnim drogom privzdigoval šino, v hipu, ko je mimo privozil voz št. 1 in se zadel v drog, tako nesrečno šest metrov daleč vrglo na tla, da je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnico. — Potresno tresenje so včeraj ob 8. uri 25 minut zabeležili instrumenti potresne opazovalnice. To lahko potresno tresenje je bilo krajeno. — Aretiranje z zaprekami. Včeraj je na dvorišču hotela »Bavarski dvor« hlapec Florjančič iz Jarš pretepel hlapca Jožefa Stražarja iz Domžal. Stražnik je Florjančiča aretirali, a Florjančič mu je ušel. Ko ga je stražnik dohitel, uprl se je Florjančič stražniku in ga hotel ugrizniti. Se le s pomočjo mitniških paznikov je mogel stražnik zvezati razgrajca. — Ljubljani je narastla za 2-10 metrov nad normalom. — Nove hiše. Gospod Korsika zida na svojem posestvu ob Bleiweisovi cesti dvonadstropno hišo. — Okrajno glavarstvo na Žabjaku. Po preselitvi sodnih uradov iz Žabjaka in iz prostorov državne pravdnitve se odstopi, kakor se čuje, dotične prostore, ki se nekoliko prenove, uradom okrajnega glavarstva. — Tujih zidarjev in delavcev je prišlo zadnja dva tedna v Ljubljano 140. — Trdka Hodscher. Lastnik te trgovine z manufakturnim blagom F. Hodscher je otvoril nedavno tudi v Gradcu trgovino. Kakor se poroča, so mu sedaj ondotno trgovino zaprli. Omenjeni trgovec je tudi po sestnik ljubljanske trgovine »pri Amerikancu«, kjer ima sedaj g. dr. Wurzbach blagajničarko.

Ubojstvo v Račjivasi (Čičarija). Dne 2. junija zakopali so daleč na okolo poznane pretepača v Račjivasi. Kar je bilo prask in boj med fanti v zadnjih 3 letih, brez njega ni bilo. Na dan sv. Kancijana, zaščitnika župnije v Lanišću, je zvedel, da materi manjka jedna kokoš. Ker ni mogel zvedeti, kedo bi jo vzel, nadlegoval je vsakega mimoidočega z raznimi sramotljivimi naslovi. Ko ga je neka stara ženica posvarila, zagnal ji je poleno pod nogo. Kri se je pokazala, a ko je to napadovalec videl, drl je s kamenjem v roki od hiše do hiše in kjer je našel odprto, potolkel je vse, kar mu je prišlo pod roko. Ranil je tudi nekega starčka. Sin njegov skočil je na noge, da si ubrani bolnega očeta, zagradi kamen, vrže ga v napadovalec; bilo je treba le toliko časa, da je počilo srce in ni ga bilo več med živimi. Kar je iskal, je našel.

Smrt pod črešnjo. V Pliskavici je padel s črešnje Jože Kosič in sicer tako nesrečno, da je na licu mesta ostal mrtev, četudi je padel prav nizko in na njivo; mogoče ga je zadel mrtvoud.

Strelna v zvoniku. V Štanjelu je udarila strelna v strelovod zvonika. V zvoniku je bilo več otrok razne starosti, ki so zvonili pod oblake. Dva otroka sta bila omamljena do nezvesti, ki stase pa kmalu zavedla vsled pomoči sosedov. — Tu je še

vedno neumestna navada, da cerkovnik zvonijo po cele ure proti nevihti. Zadostovalo bi le znamenje dati z zvonom, naj ljudstvo moli.

Kap je zadel Rimskih toplicah zdravnik dr. Karola Spitzja. Bil je takoj mrtev. **Stavke v Trstu.** Delavcem je policija prepovedala velik demonstrativen shod, na katerem so hoteli zidarji protestirati proti zahtevam delodajalcev. Sklenili so nadaljevanje štrajka. — Med čistilkami kave je nastal splošen štrajk. Trdke Volk, Ernstein in Castelli so zboljale delavkam plače, zdaj pa zahtevajo vse skupno, da se za vse čistilke določi enak tarif. Imelo se shod, na katerem so izvolile iz vsakega skladišča po dve delavki v stavkarski odbor.

Stavka zidarjev v Pulju je končana in bodo zidarji pričeli delati v ponedeljek.

Državna loterija. Pri žrebanju državne loterije 13. junija so zadele glavne dobitke te le številke: 324218, 232656, 320339, 130189, 269273, 171025, 301417, 254819, 18969. Kdor je torej blizu teh števil, naj ne zamudi pogledati oficijelne liste.

Služba učitelja je razpisana do 20. julija na trirazrednici v Cerkljah p. Kranju. Prošnje sprejema okr. šol. svet v Kranju.

Slikovita Švica z vsemi znamenitostmi od Schaffhausena do genevskega jezera, ki vzbujajo občo pozornost vseh obiskovalcev, je razstavljena le še danes v tukajšnji mejnarodni panorami. Opozorjamo samo na velezanimivo železnico na visoko in strmo goro Pilat in slikoviti pad reke Ren pri Schaffhausnu. Nikomur ne bode žal, če si ogleda te zanimivosti. — Z jutrišnjim dnem je razstavljeno potovanje po slikoviti srednji Italiji. Videla se bodo po vrsti mesta Livorno, Siena, Piza z nagnjenim stolpom in rojstno hišo zvezdnice Galileja, dalje Luca, Pistoja in več manjših krajev. Posebno krasne so slike, ki predstavljajo lepe cerkve v Pisi, Luccii in Sieni. Vsa Italija je razdeljena na dvajset raznih serij. — V naslednjem tednu pridejo na vrsto solnograške planine.

Najnovejše od raznih strani. Anarhisti proti reškemu županu. Reški župan dr. Fr. Vio je dobil dopisnico, na kateri se mu grozi s smrtjo. Župan je dopisnico oddal policiji. »Novi List« meni, da se je nekdo hotel pošaliti iz župana. — Krvavo maščevanje. Policijski sodnik Giuliano v Omeyna na Laškem je zapeljal sestro čevljarja Caldija. Čevljar je sodnika na ulici ustrelil in mu potem s puškinim kopitom še glavo razbil. — Umrli v vojaški bolnici. V Novem Margalanu na Ruskem so našli v vojaški bolnici umorjeno usmiljeno sestro Šerevenškajo in nje mater. — Osek je vsled povodnji v nevarnosti. — Hišo z 18 nadstropji grade v New-Yorku. — En milijon frankov ponudil je »Francoski banki« v Parizu uradnik Lachesnau. Posrečilo se mu je ubežati v tujino. — Velike povodnji so na Ogrskem. — Strašna toča je na otoku Visu uničila skoro vse vinograde. — Odličen ponarejalec denarja. Asistenta kmetijskega preskuševališča v Hielesheimu na Nemškem dr. Ernesta Wendelstättena so aretirali. V njegovi kopalni sobi so našli popolno delavnico ponarejenega denarja. Dolgovi žene so asistenta tirali v hudo delstvo.

Uradniki portugalske tobačne reže — tihotapci. Portugalsko prebivalstvo je na vlado zelo razburjeno. Odkrilo se je, da je tobačna družba, ki ima za prodajo tobaka na Portugalskem monopol, s tihotapstvom osleparila državo za 1000 rajsov, t. j. 5.000.000 kron. Družba imela je pravico colnine prosto uvažati produkte, ki so za proizvodnjo tobaka potrebni. Poleg tega pa je v tihotapila blago, kakor les, železo in druge kovine, ki nimajo z izdelovanjem smodk prav nič opraviti. To goljufijo izvršila je družba tem lažje, ker je postavila ob Portugalski meji stražnike, v namen zabraniti vtihtaplanje ptujelega tobaka. Ti uradniki so pa pridno pomagali družbi pri utihotapljanju družini stvari v korist družbe. V zadevo zapletenih je mnogo visokih uradnikov.

Točnost angleške poštne uprave Dne 31. maja je bil sklenjen mir v Južni Afriki. V nedeljo dne 1. junija je bil mir oficijelno proglašen in 4. junija je pošta v Londonu že prodajala prve transvalske pisemne znamke. Te znamke imajo v sredi podobno kralja Edvarda VII., okvir je podoben ostalim angleškim znamkam, samo na spodnjem robu imajo vtisnjeno pomembno besedo »Transvaal«.

Kotilek za liberalce. — Sreče nimam »Ljubljanski Zvon«. Zlat je zopet izgubil urednika. Dal časa ga je zvonil g. magistratni arhivar Ant. Askerc. Zdaj pa je nehal. Ne vemo, ali se mu je vrv utrgala,

ali se je sam naveličal. Ta zvon si je bil najprej glas pokvaril, ko je začel prinašati neke čudne povesti, o katerih je bila soglasna sodba, da so nekoliko — oprostite besedo — svinjske. Potem so mu zdravili glas razni umetniki. A zgodilo se je to, kar se sploh opazuje pri zvonovih: Ekrat počen, se mora ves preliti. Šel je iz roke v roko, in vsakokrat je slabše pel. Pravijo, da je Askercu spravilo ob »Zvona« pred to, ker so se mu preveč vsiljevali razni mojstri-skaze. Bil jim je preveč dostojen. Poleg vseh zmot se mora Askercu priznati, da sam podlosti ni pisal. Verske misli njegove seveda so nekoliko »izven višev«, kakor tudi marsikatera njegova balada, a tam, kjer se pri nekaterih novejših mazaških pesniški »lušta« šele začnejo, tam se je Askerc kot dostojen človek ustavil. Seveda mora g. Askerc jeziti, ako ga hočejo kritikovati celo uslužbenci »Narodne tiskarne«, ki se razumejo na poezijo, kakor zajec na hoben. »Zvon« bo baje sedaj namestu Askercu prišel zvoniti g. Kstanjevec. — Liberalci so modri ljudje. To se vidi posebno pri »Narodu«, kjer imajo angažiranega Linhart. Z mesečno plačo 60 gld. za malenkostna poročila so socialni demokratijski posrbeli, da ga ne potrebuje vzdrževati in da tako lahko na račun »Narodne tiskarne« dobi časa, da organizira po Ljubljani štrajke. Tako »Narodna tiskarna« socialni demokratijski precej prihrani. Linhart se jim za to zahvaljuje s tem, da liberalce obdeluje po soc.-demokratičnih listih istotako kot »klerikalce«. S prijetnega stolička v »Narodni tiskarni« se smeje njihovi jezi. Ako liberalci na tak način vzdržujejo socialni demokratijski voditelja, mi nimamo nič prti temu; to je stvar, ki se tiče liberalnega okusa. Na ta okus so posebno jezni Šišenčanje, katerim je »Narod« v poročilu izpred sodišča na korist socialni demokratijski oblatil naprednega obč. svetnika g. Seidla. Ako gre kdo danes za pamet »Narodovega« uredništva vprašat v Šiško, dobil bo kaj značilno sodbo. — Primorski list poroča, da je vgerski učitelj Blaž Sedlevčič zmerjal otroke, ki nosijo svetinje okolu vratu rekoč, da naj jih vržejo proč, ker da so zaznamovani kot prešički. — Med tiste liberalce, ki se bahajo s svojo neotesanostjo, spadajo tudi »napredni« blejski »inteligentniki«. Ker so se škofu na čast po noči na jezeru spuščale rakete, nimajo liberalci nič nujnejšega opravka, kakor da trobijo v svet, da oni tega niso storili. No, kaj pa je potem? G. nadučitelja Rusa še posebej opozarjamo, naj se informira, kdo je tisti dopisnik, ki zmerja svojega župnika z besedo »golo-bučnič«. Pove naj takemu človeku, kar mu gre!

50 000 K je glavni dobitek loterije gledaliških igralcev. Opozarjamo, da bo žrebanje nepreklicno 19. junija t. l. in da se vsi dobitki po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Sejmi po Slovenskem od 16. do 21. junija. Na Kranjskem: 16. na Premu, Kočevju, Jagnenci, v Dobu. Sv. Vidu pri Zatičini, St. Vidu pri Vipavi in St. Vidu pri Blokah; 18. v Zalogu; 19. v Rovišah; 21. v Moravčah in Velikih Laščah. — Na slovenskem Stajerskem: 16. pri Sv. Barbari, Kostivnici, Mozirju, Lem bahu, na Planini, pri Sv. Rozaliji in Sv. Vidu blizu Ptuja; 21. v Bučah pri Vrenskagorci; 22. v St. Juriju ob južni železnici, Sevnici ob Savi in Sošanju. — Na Koroškem: 16. v Traberku in Grajfenbergu. — Na Primorskem: 16. v Pavlju.

Društva.

(Veselica v Švicariji.) Pevsko društvo »Ljubljana« priredi jutri dne 15. jun. t. l. veliki koncert v Švicariji s sodelovanjem ljubljanske društvene godbe. Vpored: Petje, godba, coriandoli-corsu, šaljiva pošta. Vpored petja obsega: 1. A. Nedved: »Združna«, moški zbor s tenor solo (gosp. Fr. Juvan) 2. Ferdo Juvanec: »Pastir«, moški zbor s tenor- in bariton solo (gosp. Globelnik in g. Polašek). 3. Grieg: »Novi dom«, veliki zbor s bariton solo in spremljevanjem orkestra (g. Polašek). — Začetek ob 4. uri popoldan. Vstopnina 20 kr., p. n. pod porni člani in otroci so vstopnine prosti. — V slučaju neugodnega vremena vrši se koncert prihodnjo nedeljo 22. t. m. — K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Škofjeloška čitalnica.) Jutri v nedeljo dne 15. junija gostovanje p. n. članov slovenske drame iz Ljubljane v igrokazu »Oče in oči« ali »Ženski Otel«. — Začetek ob 8. zvečer. Prodaja vstopnic v lekarni g. Ervina Burdycha do 2 popoldne in zvečer pri blagajni. Sedeži po 1 K 60 v in 1 K. Stojišča po 60 v. Pristop k tej predstavi je vsakemu dovoljen.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu. Za pogorelec v Zdenski vasi gospod Valentin Klobus, župnik v Mavčičah, zbirko 20 kron. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 14. junija. Deputacija »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov« iz Ljubljane je srečno dospela sem k proslavi 50-letnice dunajskega bratskega društva ter bila iskreno pozdravljena. Deputacije rokodel. društev prihajajo od vseh strani. Jutrišnja slavnost bode sijajen pojav poštenega rokodelstva. Dunajski občinski svet pokloni katoliškemu rokodelskemu društvu povodom slavnosti veliko zlato Salvator-medalijo.

Dunaj, 14. junija. (C. B.) Zbornica je v vseh treh branjih odobrila načrt o popolnitvi obrtnega reda z ozirom na delavce pri stavbinskih podjetjih ter pričela razpravo o davku na vožne karte.

Dunaj, 14. junija. (C. B.) »Fremdenblatt« javlja, da se v kratkem objavi zaroka nadvojvodinje Marije Anunciate z nadvojvodo Sigfridom Bavarskim. Nadvojvodinji Marijo Terezijo in Marijo Anunciato ter vojvodo Sigfrida je danes dopoldne cesar vsprejel v avdienci.

Dunaj, 14. junija. Wolf je pozval vsenemškega poslanca Bergerja na dvoboj radi zadnjega napada. Berger je dvobojevanje z Wolfom odklonil.

Sibyllenort, 14. junija. (C. B.) Minulo noč se je kralj malo bolje počutil, vendar pa je še tako slaboten, da se ne sme niti ganiti. Moči se mu ne povračajo.

Haag, 14. junija. Burski general Louis Botha pride sem z burskim odposlanstvom, ki bo skušalo Krügerja pregovoriti, da pripozna sklep miru in se vrne v Južno Afriko. Burski odposlanci pojdejo od tu v London radi ureditve finančnih zadev.

Rogaški templjev vrtlec napravi ték, pospešuje prebavljenje in urejuje preosnovo.

Umrli so:

11. junija. Makso Felber, trgovski vežbanec, 17 let, Mestni trg 24, Peritonitis. — Marijana Gosar, kuharica, 62 let, Pred škofijo 9, pljučnica. — Marija Krašnja, delavčeva hči, 12 let, Strelške ulice 5. jetika. 12. junija. Ivana Pirc, delavčeva hči, 6 mesecev, sv. Martina cesta 32, Eclampsis infantum.

V bolnišnici: 11. junija. Terezija Debevec, kajtarjeva hči, 29 let, jetika.

Zitne cene

dne 13. junija 1902. (Termin.)

Na dunajski borski: Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	8-65	do 9-66
„ „ jesen	8-23	8-23
Rž za junij	7-65	7-70
„ „ jesen	6-26	6-27
Koruzza za junij	5-35	5-36
„ „ juli-avgust	5-38	5-39
„ „ sept.-oktober	—	—
Oves za junij	7-25	7-27
„ „ jesen	6-08	6-10

Na budimpeštanski borski:

Pšenica za junij	—	—
„ „ oktober	9-25	9-30
Rž za maj	—	—
„ „ oktober	7-99	8-00
Oves za maj	—	—
„ „ oktober	6-62	6-63
Koruzza za maj	5-74	5-76
„ „ julij	5-13	5-14
„ „ avgust	5-20	5-21

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica hanaška	9-55	do 10-15
„ „ južne žel.	9-90	10-25
Rž	7-75	8-05
Ječmen	7-00	8-00
„ „ ob Tisi	6-85	7-75
Koruzza ogerska, stara	—	—
„ „ nova	5-60	5-60
Cinkvant	—	—
„ „ stara	6-25	6-65
„ „ nova	7-45	7-65
Oves srednji	—	—
Fižol	7-75	10-75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opažanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
13. 9. zveč.	731-1	15-8	sl. jzrh.	oblač.	—
14. 7. zjutr.	729-0	14-5	sr. svzh.	pol obl.	0-0
14. 2. popol.	727-8	15-3	p. m. jzrh.	dež	—

Srednja večera temperatura 17-6°, normale: 17-5°.

Dunajska borza

dné 14. junija

Skupni državni dolg v notah	101-70
Skupni državni dolg v srebru	101-55
Avstrijska zlata renta 4%	120-95
Avstrijska krona renta 4%	69-80
Ogerska zlata renta 4%	120-70
Ogerska krona renta 4%	97-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1186-—
Kreditne delnice, 160 gld.	685-75
London viza	240-30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-32 1/2
20 mark	23-47
20 frankov (napoleonor)	19-06
Italijanski bankovci	93-90
C. kr. cekini	11-28

741 1-1

Makso Debeve c. kr. finančni koncipist v Ljubljani naznanja v svojem in svoje soproge imenu vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je Vsemogočni v svoji neskončni previdnosti najinega iskreno ljubljene sinčka

Miljutin-a

danes po kratki bolezni poklical k Sebi v boljšo bodočnost.

Brez drugega obvestila!

739 1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče in stric, gospod

Janko Virk,

c. kr. kancelist okr. sodišča v Vel. Laščah včeraj ob 3. uri zjutraj, v 52. letu svoje starosti previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega ranjcega se bode v soboto t. j. 14. t. m. ob 4. uri popoldne iz bolnišnice preneslo na pokopališče k svetemu Krištofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 13. junija 1902.

Žalujoči ostali.

Mesto posebnega naznanila.

Prodajalka

se sprejme v špecerijsko trgovino.

Ponudbe sprejme upravništvo tega lista pod števil. 550. 740 2-1

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki

tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleškem, priznani najboljši, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo blede. Dobro se po tovarniški ceni pri tvorki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju.

9 11-2

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI, 733 6-1

Pred škofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Zadnji teden!

Glediščnih igralcev loterija

1 glavni dobitnik	50000 kron
1 "	5000 "
1 "	3000 "
2 "	2000 "
5 dobitkov	1000 "
10 "	500 "
20 "	200 "
60 "	100 "
100 "	50 "
300 "	20 "
3500 "	10 "

Srečke po 1 kroni

priporoča 136 18

J. C. Mayer, v Ljubljani.

Vsi dobitki se po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

„Posojilnice in hranilnice v Poljanah, registr. zadruga z neomejeno zavezo“.

ki se bode vršil

v nedeljo dné 6. julija 1902

ob 4. uri popoldne

v zadruginih prostorih

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1901.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V Poljanah, dné 10. junija 1902.

736 1-1

Načelstvo.

Dva učenca

zmožna slovenskega in nemškega jezika, iz dobre krščanske hiše, se takoj sprejmeta v trgovino z mešanim blagom. 735 5-1

Kjé, pové upravništvo „Slovenca“.

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Ljubljanska umetna razstava I. vrste.

Fotoplastiška potovanja po celotni svetu v popolni istini.

Danes soboto 14. junija zadnjič razstavljeno:

Zanimivo potovanje skozi slikovito Švico do Genevskega jezera

Od nedelje 15. junija razstavljeno:

Zanimivo potovanje po srednji Italiji.

Vsa Italija je razdeljena v dvajset različnih skupin.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 738 1-1

Anton Schuster

Ljubljana, Špitalske ulice

priporoča zelo veliko izbero

bluz,

konfekcije za dame,

kakor tudi 672 3-3

modnega in perilnega blaga

po najnižji ceni.

Uzorci na zahtevanje franko.

Varstvena znamka: Sldro.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

Iz lekarne Richter-jeve v Pragi, pripoznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po K — 80, K 1'40 in K 2'— v vseh lekarnah. Zahteva naj se to 1152 28-28

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sldro“ iz Richter-jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, I. Elisabethstrasse 5.

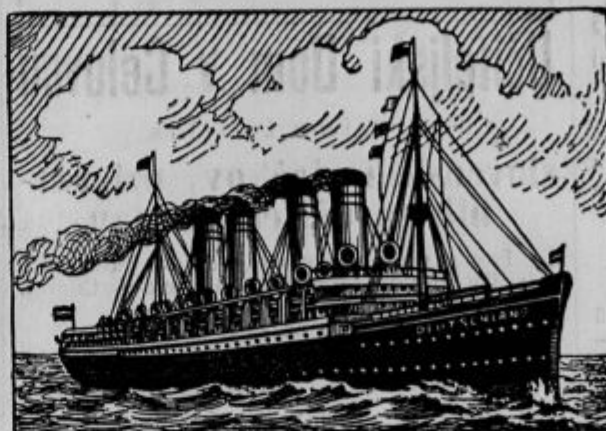
Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča predati duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene pa mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame. 704 85

Največje, najhitreje ter najvarneje vrste velikanskih parnikov, ki vozijo v

AMERIKO.

Hamburg - New Jork le 6 dni.

Vožne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno oblastveno potrjena

agentura Hamburg - Ameriške Linije.

v Ljubljani, Marijin trg št. 1, nasproti franciški cerkvi.

Črna brinjeva zrna

kupuje v vsaki množini

Edvard Fünck,

Eggenberg pri Gradcu. 721 2-2

Salame

ogrske gld. 1-70, domače iz šunka gld. 1-20, domače gld. 1-—, dunajske 80 kr. kilo. — Šunka brez kosti (Rollschinken) 90 kr. in gld. 1-10, suho meso 70 kr., suha slanina 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le dobro blago

546 12-3 Janko Ev. Sire v Kranju.

Št. 7169.

731 3-1

Razglas.

Dela in dobave pri zgradbi vodovoda za trg Postojno

— razun že izgotovljenih vodnjakov in glavnega vodohrana — katerih stroški so proračunani na 108.000 K, se bodo oddala potom javne konkurence.

Dotične ponudbe, katere naj se raztezajo ali na vso ostalo zgradbo, ali pa na nje posamezne dele, sprejema podpisani deželni odbor

do dné 10. julija t. l. 12. ure opoldne.

V ponudbi, katero je kolkovati z 1 K, zapečatiti in potem označiti z nadpisom: »Ponudba za prevzete vodovodne zgradbe za Postojno« mora ponudnik izrečno potrditi, da so mu stavbni pogoji popolnoma znani, da jih v polnem obsegu prizna in se jim podvrže.

Ponudbam je priložiti vadij v znesku 5 % svote, bodisi v gotovini, bodisi v pupilarno-varnih vrednostnih papirjih po kursni ceni.

Deželni odbor kranjski si izrečno pridržuje pravico, da ne gledé na visokost ponudbe po svojem prevdanku izbere podjetnika, ali pa da oddá dela po posameznih vrstah (stavbno delo, dobava strojev itd.). Tudi si deželni odbor pridržuje pravico, da razpiše novo obravnavo.

Načrti, stroškovni proračuni in stavbni pogoji so v navadnih uradnih urah razpoloženi pri deželnem stavbnem uradu.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 9. junija 1902.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov K.

Rezervni zaklad:
okroglo 360.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rofovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. pošne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice dobivajo se brezplačno. 21 (20)

Franc Blaznik,

slikar
Studence - Ig
pri Ljubljani

se priporoča prečast.
duhovščini za napravo
oljnatih altarnih slik,
ter križevih potov, bo-
žjih grobov, kapelic itd.
po nizki ceni. 677 3-3

Lepa, suha bukova drva,

24 palcev dolga, prodaja po ugodni ceni

Josip Turk

Ljubljana, Radeckega cesta 1.

Istotam je na prodaj radi pomanjkanja
prostora

nov, lep landaver

po zelo ugodni ceni.

704 3-3

Dobre ure cenó

s 3letnim jamstvom raz-
pošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino
Most (Brüx) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75
Prave srebrne rem. ure „5-80
Pristne srebrne verižice „1-20
Budilniki iz nikla „1-95

Moja trdka je odlikovana s
s c. kr. orlom, z zlatimi in sre-
brnimi svetinjami in ima na
razpolago na tisoče priznanskih
pisem. — Cenik s podobami
brezplačno. 573 100-11

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in pred.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-23

Lasni izdelek.

Ceniki franco in brezplačno.

Učiteljski Dom v Celovcu

sprejme že letos

slovenskih dečkov, priprav-
nih za učiteljski stan.

Prosilci naj vpošljejo prošnje do 30. junija t. l.
g. tajniku društva vikarju Val. Podgorcu v Celovcu.
Pogoji za sprejem so:

1. Sposobnost za učiteljski stan:
- a) Prosilci morajo biti zdravi ter morajo priložiti
prošnji zdravstveno spričevalo svojega okr. zdrav-
nika;
- b) morajo biti sposobni za pripravništvo, sposobni
morajo biti za uk in za godbo imeti posluh;
- c) za vstop v pripravljavni razred morajo biti pro-
silci najmanj 13½, leta stari, za prvo leto pri-
pravnice 15 let.
2. Prosilci morajo biti pravstveno nepo-
kvarjeni, in se mora prošnji priložiti priporočilo
domačega župnijskega urada.
3. Brezplačno se ne sprejme nikdo. Vsakrteri
prosilec se mora zavezati, da donaja za stroške naj-
manj 10 krcn na mesec. Le posebno odličnim gojencem,
ki bi res ne zmogli niti tega doneska, se ho ta po-
neje znižati.

Celovec, dne 1. junija 1902.

Odbor.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast
las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nena-
vadnimi uspehi izkušena in z jamčeno neškodljiva tekočina,
ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.
Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 ted-
nov opazi močna rast las, kakor tudi brada, in imajo novo
zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado.
Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone.
Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani

pri gospodu 274 (16)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy v
Ljubljani, A. Rant v Kranji, in lekarna „Pri angelju“
v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Hiša

z gospodarskimi poslopji

je na prodaj na Brdu nad Vičem
s krasnim razgledom na Ljubljano. Zraven
je sveta 3 orale ter 10 mernikov posetve.

Več pové lastnik **Jožef Maloverh**
na Brdu št. 31 nad Vičem. 723 2-2

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana Št. Pavel

v lepi, zdravi legi labodske doline v „raju Koroške“.
Javna, popolna gimnazija — Prospekte pošilja na
zahtevanje vodstvo konvikta. 137 9-7

2 meblirani sobi

se takoj oddasta. — Na željo dobi se
tudi dobra hrana.

Leop. Tratnik,

720 3-2 Sv. Petra cesta št. 27.

Majhno posestvo

na prodaj.

Solidno zgrajena hiša, z opeko krita, urejena
za gostilno in prodajalno, v Krtini hiš. šte. 57,
preje last Jožefa Pajera, dalje lepa, rodovitna njiva
ob državni cesti v Prevojah, pripravna za stavbišče,
se pod jako ugodnimi pogoji takoj prodá.

Natančneje poizvé se v pisarni, Marije Te-
rezije cesta šte. 16 (*pri Zvokel-nu*), nasproti
Kolizeja 725 12-2

Ivan Rebek

ključavničarski mojster

v Celju, Poljske ulice št. 14

priporoča 652 6-4

najfinejše, najboljše in najvarnejše

patentirane

strelne priprave

profi toči

iz kovanega železa.

Ceniki z opisom uporabe na
zahtevanje brezplačno.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v
dušnem pastirstvu in za oskrbovanje or-
kvenega in nadarbinkega premoženja. — Z
raznimi obrabi in stvarnim kazalom. — Sestavlil
Martin Pot. — Drugi, popravljeni natis.
Brošura izvod knjige stane v „Katoliški
Bukvarni“ v Ljubljani 4 krone, ludo vezan v pol-
sagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Namnanjam, da imam v zalogi
vedno frišne in trpežno blago
vsake vrste za častite gospode
duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebne
talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko
spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se pred. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenje-
nimi naročili, zagotavljam, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako
naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zatorej se jamči za elegantno,
lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka
moji delavnici narejena obleka lepo prilega.

Otvoritev gostilne

Slavnemu občinstvu, letovičar-
jem in izletnikom na **Řled**,
uljudno naznanjam, da sem
prevzel gostilno pri „Panju“ v
vasi Grad šte. 47 in 48.

Priporočam gostom in potni-
kom lepa **stanovanja** po pri-
merni ceni s pristavkom, da se
dobivajo pri meni vedno gorka in
mrzla jedila ter točijo izvrstna
Stajerska in Dolenjska vina.

Imam tudi zalogo prve Go-
renjske pivovarne M. Mayr-ja v
Hranji. Cene so nizke, postrežba
točna.

Lep vrt s kegljiščem in
krajnim razgledom po celi Go-
renjski je p. n. gostom na raz-
polago.

Za mnogobrojen obisk se pri-
poroča

Davorin Trinšek,

gostilničar.

624 5-5

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:
Razlaga velikega katekizma ali krščanski
nauki za cerkev. Sestavlil Ant. Vetrnik,
župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in
apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s
pošto 20 h več.

Za šolska darila

priporoča
Katoliška Bukvarna v Ljubljani
naslednje povesti za mladino:
„Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami.
„Marijina otroka“ — s podobami.
„Maron, krščanski deček z Libanona“ — s
podobami.
Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kar-
tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših
vezih po raznih cenah.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključavničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnice, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

586 50-7

"THE GRESHAM",

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1,
v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1900 kron 184,887,703.—
Letni dohodki na premijah in obrestih leta 1900 33,357,497.—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za odkupe itd. od postanka društva (1848) 405,807,867.—
Mej letom 1900 je društvo izdalo 5556 polic z glavnico 50,898,267.—
Za specijelno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do 31. decembra 1900 v vrednostnih papirjih založila že znesek

nom. kron 21,039,000.—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

490 12-3

Gvidonu Zeschko-tu

v villi nasproti Narodnemu domu.

Zaloga šivalnih strojev

JAN. JAX v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 17.

Zastopnik
izvrstnih „Dürkopp“- in
„Waffenrad“ koles.

laneno-oljnati firnež

prodaja

611 10-9

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarsk. kleja.

Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prodaja na drobno!

Prodaja na debelo!

Račun zgube in dobička in bilanca

„Vzajemne zavarovalnice“ proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani

za dobo od 1. avgusta 1899 do 31. decembra 1901.

Račun zgube in dobička.

Izdatki	K	h	K	h	K	h	Prejemki	K	h	K	h	K	h
I. Škode:							I. Zakladni prenos preteklega leta	.	.	.	.	.	.
1. v oddelku požara	5074	21					II. Zaklad za nedoločene škode	.	.	.	.	.	.
odštevi delež pozavarovanja	.	.	5074	21			III. Dohodki čiste zavarovalnine po odbitku zrušenih zavarovanj:						
2. v oddelku zvonov	.	.					1. v oddelku požara	18488	84				
odštevi delež pozavarovanja	.	.			5074	21	odštevi delež pozavarovanj	—	—	18488	84		
II. Uprava:							2. v oddelku zvonov	2344	64			20833	48
1. osnovni stroški (se odpišejo po zavarovalnem pravilniku (§ 21)	.	.	1528	31			odštevi delež pozavarovanj	—	—	2344	64		
2. provizija	.	.					IV. Dohodki naloženih glavnice:					6066	—
3. tekoči upravni stroški:							obresti pri denarnih zavodih in hranilnicah	.	.	.	.		
a) plače	5936	50					V. Drugi dohodki:						
b) poštni stroški	1297	53	9780	78	14338	99	1. pristojbine polic:						
c) razni drugi stroški	2546	75	3029	90			a) v oddelku požara	2557	59				
4. vsprejemnine	.	.					b) v oddelku zvonov	78	60	2636	19		
III. Odpisi in drugi izdatki:							2. vsprejemnine:						
1. osnovni stroški	1715	73			2324	35	a) v oddelku požara	2925	90			5666	09
2. inventar	608	62					b) v oddelku zvonov	104	—	3029	90		
IV. Zaklad za nedoločene škode	.	.											
V. Stanje zakladov koncem leta:													
1. premijska prihrana:													
a) v oddelku požara	7395	54	7395	54									
odštevi delež pozavarovanja	—	—											
b) v oddelku zvonov	937	86	937	86	8333	40							
odštevi delež pozavarovanja	—	—											
VI. Upravni prebitek	.	.			2494	62							
	.	.			32565	57						32565	57

Bilanca.

Aktiva	K	h	K	h	K	h	Pasiva	K	h	K	h	K	h
I. Tirjatve pri delničarjih	.	.	.	.	.	.	I. Ustanovni zaklad	.	.	.	.	100000	—
II. Račun blagajne	.	.	.	.	1802	60	II. Prihrana dobička in glavnice	.	.	.	.	.	.
III. Tirjatve pri denarnih zavodih in posojiln.	.	.	.	.	109376	18	III. Premijska prihrana:						
IV. Tirjatve pri poverjenikih	.	.	.	.	2686	52	1. v oddelku požara	7395	54				
V. Tirjatve pri raznih dolžnikih	.	.	.	.	3593	53	odštevi delež pozavarovanja	.	.	7395	54		
VI. Račun osnovnih stroškov	8578	64					2. v oddelku zvonov	937	86			8333	40
odpis	1715	73			6862	91	odštevi delež pozavarovanja	.	.	937	86		
VII. Račun oprave	4930	78					IV. Zaklad za nedoločene škode	.	.	.	.	.	.
odpis	608	62			4322	16	V. Razni upniki:						
	.	.	.	.	128643	90	a) poverjeniki	622	54				
							b) Ljudska posojilnica	15300	—			17815	88
							c) predplačila na leto 1902	117	81				
							d) razni	1775	53			2494	62
							VI. Upravni prebitek	.	.	.	.	128643	90

IV: P. Vencajz
predsednik.

711 2-2

Dr. Andrej Karlin
podpredsednik.

Jos. Pehani
vodja.

Predtiskarija.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah.

Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago.

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Okvirja tudi slike in podobe, prenavlja in popravlja stare predmete.

Domača umetalna steklarija

Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9

se priporoča predst. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjasko dobro, za ceno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najfinjšega

Št. 50/Z. **Spričalo,**

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana **tvrdka za stavbeno in umetno steklarstvo AVUGST AGNOLA** v Ljubljani, v polnem in lepem soglasju s gotso arhitekturo, izvršila prav pohvalno steklarška dela v novi župni in dekanijski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotskih oblikah, slikanih umetno na steklo v okusnih okrasih, strogo po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih in ne vpijajočih — svedoči jasno, da smo dobili Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega, domačega umetnika, kateremu s mirno vestjo zaupamo slična dela.

V prepričanju, po ostalih ofertah za to delo, se vestno zadržuje, da so cene gosp. Avg. Agnola prav zmerne. Priporoča se kar najtopleje vsem, posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri razpolagajo sicer s malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Cene jako nizke.

Kot dobrota za vsako družino se izkazuje uporaba ==

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in najboljše nadomestilo za zrnato kavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvirnih zavojčkih z varstveno znamko »župnik Kneipp« in imenom ==

Kathreiner.

19 10 61

Predtiskarija.

Imam večjo zalogo VOZOV vseh vrst.

Vozove izdelujem po najnovejši dunajski in pariški modi.

FRANC WISJAN, izdelovalec vozov

Ljubljana, Rimska cesta štev. 11.

Predtiskarija.

Lepo posestvo

v Grmu pri Radohovasi, fara Št. Vid na Dolenjskem, z lepim, novim gospodarskim poslopjem, na traverze obokanimi hlevi in kletmi, na prijaznem kraju, obsegajoče 20 oralov obsejanih njiv, 15 oralov gozda in 6 oralov travnikov, se bode prodajalo pod jako ugodnimi pogoji po posameznih parcelah ali pa celo posestvo skupaj

dne 17. junija t. l. ob 9. uri dopoldne na lici mesta.

V gozdu, ki je oddaljen 15 minut od železniške postaje Radohovas, se nahaja veliko smrekovega lesa in 110 debelih hrastovih debel. Jako ugodna prilika za gg. trgovce z lesom.

Pojasnila o tem daje gosp. **Mihael Omahen** iz Višnje gore.

Cene jako nizke.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, korsetlje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečistite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdo ter ne vvažujejo tujih tver, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zadržuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 691 52-2

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Cene jako nizke.

Resnično!

"Zorfinin"

pomaga velikansko kot nedosežen uničevalec mrčesov

Kupuj pa „le v steklenicah“.

V Ljubljani pri gospodih:

Ivan Fabian, naslednik Anton Korbar	Anton Ječminek A. Kanc, drog. C. Karinger	Jožef Kordin Anton Krisper	P. Mencinger Ivana Perdana	Viktor Schiffer M. Spreitzer	Ferd. Terdina J. Tonich
F. Groschl C. C. Holzer	Mihael Kastner Edmund Kavčič	J. Lenček Karol Lexander	Karol Planinšek J. C. Röger	Anton Stacul Fran Stupica	Uradniško-konsumno-društvo
Ivan Jabačin	Kham & Murnik	A. Lilleg	A. Sarabon	M. E. Supan A. Sušnik	

Bled: O. Wölfling, P. Homan.
Crnomelj: A. Lekner, K. Müller
B. Schweiger, A. Zure.
Draga: P. S. Turk.
Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.
Idrija: A. Jelenec, J. Septaves.
Kamnik: Anton Pintar, Fran Subelj.
Kočevje: Fr. Loy, P. Petsche, J. Röhrl, Matija Kom, Fran Schleimer.
Kostanjevica: Alojzij Gač.
Kranj: Fr. Dolenc, Vilj. Killer, J. Krenner, Adolf Kreuzberger
Jan. Majdič, Karol Šavnik, lekarnar pri sv. Trojici.

Krsko: F. H. Aumana sin, R. Engelsberger.
Litija: Lebinger & Bergmann.
Loč: F. Kovač.
Mirna: Jos. Schuller.
Mokronog: J. Errath, B. Špil pri Skofu.
Novo mesto: Küssel & Končan, Adolf Pauser.
Polhov Gradec: I. A. Leben.
Postojna: K. Ceferin, Anton Ditrich, G. Pikel.
Radeče: J. Haller, J. Trepečnik, I. občno radeško konsumno društvo.

Radovljica: L. Fürsager, Friderik Homann, Oton Homann
Godražica: Ivan Levstik.
Škofja Loka: E. Burdych, M. Zigon.
Šlaka: J. C. Juvančič.
Travnik: G. Bartol.
Trebnje: Jakob Petrovčič.
Trzin: Fr. Raitzharek.
Velike Lašče: F. M. Doganoc.
Vipava, Vrhnika: Fr. Kopal.
Vrhnika: M. Briley.
Zagorje: R. E. Mihečič, Jan. Müller sen.
Žužemberk: Jakob Dereani.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.

Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni urednik: Ivan Rakovec.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.